

İstanbul Hukuk Mecmuası

Başvuru: 04.05.2020
Kabul: 19.01.2021

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

Bir Kişilik Değeri Olarak Kişinin Resmi

Egemen Işık^{*}

Öz

Kişinin resmi, tasvir edilen kişinin dış görünüşünü, onun tanınabilmesine imkân verecek şekilde yansıtan bir biçimdir. Başka bir ifadeyle kişinin dış görünüşünün görsel olarak tasvir edilmesiyle elde edilen ve kişinin tanınabilmesini sağlayan biçim, kişinin resmidir. Kişi ve kişilikle olan bağı sebebiyle kişinin resminin hukuki bir güvenceye kavuşturulması gerekmiştir. Bu yüzdendir ki kişinin resmi üzerindeki bir hakkın varlığı, pek çok hukuk sisteminde kabul edilmiştir. Kişilik hakkı kapsamında yer alan kişilik değerlerinden biri olan kişinin resmi üzerindeki bir hakkın varlığının kabulüyle kişinin resmi kavramından ne anlaşılması gerektiği önem kazanır. Zira kişinin resmi üzerindeki hakkın konusu, tasvir edilen kişiye ait dış görünüşünü yansıtan resimdir. Hakkın konusu olduğundan kişinin resmi kavramının sınırları iyi çizilmelidir. Resim kavramına günlük dilde yüklenen anlam ile hukuk dilinde yüklenen anlam birbirinden farklıdır. Kişinin resmi üzerindeki hakkın konusu olan kişinin resminin ne anlama geldiği, hukuki bir kavram olarak kişinin resminin nasıl anlamlandırılacağı, kişinin resminin tanımlanması ve kişinin resminin unsurlarının belirlenmesiyle mümkündür.

Anahtar Kelimeler

Kişinin resmi üzerindeki hak, Kişinin resmi, Kişilik, Kişilik hakkı, Kişinin resmi üzerindeki hakkın korunması

A Person's Image as a Personality Value

Abstract

A person's image is a form that reflects his external appearance in a way that allows him to be recognized. Its strong connection to the person and his/her personality necessitates a legal assurance of one's image. Therefore, legal systems have acknowledged the existence of a right to one's image. As the existence of such a right is accepted, the definition of the term image becomes essential. The subject of the right to one's image is the image. Since the image is the subject of the right, the limit of the concept of one's image should be well drawn. The meaning attached to it in legal language differs from its meaning in daily language. Therefore, in order to clearly understand the term image, as a subject of a right and its connotations as a legal concept, it is important to establish a legal definition and analyze the elements constituting this definition.

Keywords

Right to a person's image, A person's image, Personality, Personality right, Right to the protection of one's image

* **Sorumlu Yazar:** Egemen Işık (Arş. Gör.), Marmara Üniversitesi, Adalet Meslek Yüksekokulu, İstanbul, Türkiye.
E-posta: egemen.isik@marmara.edu.tr ORCID: 0000-0002-1093-219X

Atf: Işık E, "Bir Kişilik Değeri Olarak Kişinin Resmi" (2020) 78(4) İstanbul Hukuk Mecmuası 1723. <https://doi.org/10.26650/mecmua.2020.78.4.0001>

Extended Summary

One of the personality values enshrined within the scope of personality right is undoubtedly the right to the protection of one's image. One's image, or in other words a person's image, is one of the substantial parts of the personality. Due to its close relation to the notions of person and personality, the existence of the right to the protection of a person's image has been recognized in various legal systems. In some legal systems, the right protecting a person's image has even been set out separately from the provisions protecting personality rights.

A person may benefit from legal protection if the right to his/her image is violated. A person's image has a characteristic that is separate from other personality values. That is, the violation of the right to the person's image often constitutes a violation of other personality values as well. Moreover it is often that the person's honour and dignity or private life is violated as a result of the violation of the right on the person's image. This has led to debate on whether the right to a person's image is an independent right.

The first condition for a person to benefit from the legal protection afforded to him/her is that the form in question can be described as a "person's image". If the form in question cannot be deemed to fall under the scope of the concept of a person's image, it is not possible for the person to benefit from legal protection. Therefore, it is necessary to draw the framework of the concept of a person's image and to determine the scope of this concept.

This article first describes the legal nature of the right to the protection of a person's image. The views from German, Swiss and Turkish law on the right to the protection of a person's image are outlined. After statements regarding the right to a person's image, statements regarding the concept of a person's image were made. In this context, the definitions of a person's image are included in the doctrine and court decisions; the elements of a person's image are stated and these elements are explained.

The form obtained by a visual depiction of a person's external appearance is expressed as a person's image, if it allows the person to be recognized. In other words, a person's image is the recognizable form of his appearance in the outside world, produced by various means on a visible object. The person's image has three elements: reproduction, the person's external appearance, and recognizability.

Reproduction is the copying of one's external appearance. This concept needs to be widely interpreted. The technique used to portray the person and the quality of the execution of the technique of it do not matter. The person's image can be obtained with tools such as pens, brushes, cameras, video cameras, or with other tools whose

main function is not to portray. Although the technique or tool used in obtaining a person's external appearance is not important, this appearance must be shaped on an object that can be viewed. The object in which the appearance of the person is shaped does not matter as long as it is viewable.

A person's external appearance is the second element of a person's image. A form that does not reflect a person's external appearance is not considered to be the person's image. The appearance must be the appearance of the person and this must be the external appearance of the person. An ultrasound of a person that does not belong to the person, for example, does not reflect the appearance of the person's property and the appearance of the person's exterior, and consequently is not included in the concept of a person's image. As the person's external appearance is portrayed as different from the person's external appearance, it is also included in the concept of the person's image.

The last element that a person's image should have is recognizability. The existence of the concept of a person's image is not accepted if the form in question is not conducive to the recognition of the person, in other words, the identification of the person is not possible from that form. As a rule, it is the person's facial features that allow the person to be recognized. However, a person's facial features are not the only indicator of recognition. In addition to other features of the person's external appearance, some elements that accompany the image can also provide recognition. Icing of the face and putting down an eye strip are among methods that are used to prevent recognition. However, these methods do not always eliminate recognizability of a person. When assessing whether the person is recognisable, it should be examined whether he/she is recognisable in the vicinity of his/her close acquaintance.

Bir Kişilik Değeri Olarak Kişinin Resmi

I. Giriş

Kişinin resmi, onun dış görünüşünü tanınabilir biçimde yansıtan bir biçimdir. Kişilikle olan güçlü bağı, kişinin resminin hukuki bir güvence altına alınmasını gerektirmiştir. Özellikle kitle iletişim araçlarının gelişmesiyle beraber kişinin resminin kolay ve hızlı bir şekilde yaygınlaşması sık görülen bir durumdur. Kişinin resmi, kişiliği yansıtan bir parça olduğuna göre kişiye ait resmin hukuka aykırı biçimde kullanılması karşısında hukuki koruma sağlamak, kişiliğin korunması bakımından olmazsa olmazdır.

Çalışmamızda ilk olarak kişinin resmi üzerindeki hak ele alınmıştır. Kişinin resmi üzerindeki hakkın hukuki niteliği, Alman, İsviçre ve Türk hukukları bakımından karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Daha sonra hakka konu olan “kişinin resmi” kavramı ele alınarak bu kavramın çerçevesi belirlenmiştir. Kişinin resmi kavramının öğretide ve mahkeme kararlarında nasıl tanımlandığı, hangi unsurlara sahip olduğu ve hangi durumlarda bir biçimin kişinin resmi olarak nitelendirilip nitelendirilemeyeceği açıklanmıştır.

II. Kişinin Resmi Üzerindeki Hak

A. Genel Olarak

Kişi ile onun resmi arasındaki bağın önemi, kişinin resmi üzerinde bir hukuki korumadan yararlanma gerekliliği doğurur. Bunun bir sonucu olarak, kişinin resmi üzerinde bir hakka sahip olduğu söylenebilecektir¹.

Kişinin resmi üzerindeki hakkın hukuki niteliği ve korumanın kapsamı hukuk sistemlerine göre farklılık gösterir. Bu sebeple kişinin resmi üzerindeki hak ilk olarak Alman hukukunda, daha sonra ise İsviçre ve Türk hukuklarında ele alınmıştır.

B. Alman Hukukunda Kişinin Resmi Üzerindeki Hak

Alman hukukunda kişinin resmi üzerindeki hakkın varlığı oldukça eskiye dayanır. Kanun koyucu, 1907 tarihli Telif Hakları Kanunu'nda² kişinin resmi üzerindeki hakka ilişkin bir hükme yer vermiştir³. Dolayısıyla Alman hukukunda kişinin resmi üzerindeki hakkın varlığının ilk kez bu kanunla tanındığı söylenebilir. Ne var ki bu kanun bir tepki olarak anlaşılmalıdır. Fotoğrafın icadı ve kitle iletişim araçlarının

¹ Mustafa Alper Gümüş, ‘Kişinin Resmi (Görünümü) Üzerindeki Hakkı’ (1997) 1(1) KÜHFD 363, 367.

² 9 Ocak 1907 tarihli Kunsturhebergesetz (KUG).

³ Michael Fricke, ‘KUG § 22 [Recht am eigenen Bilde]’ iç Artur-Axel Wandtke ve Winfried Bullinger (edr), *Praxiskommentar Urheberrecht: UrhR* (5. Basi, CH Beck 2019) KUG § 22 Rn 1.

çoğaltma olanakları nedeniyle ortaya çıkan suiistimallere bir tepki olarak bu kanun ortaya çıkmıştır⁴. Bunu tetikleyen, bir paparazzi olayıdır: İki fotoğrafçı, 1898 yılında hayatını kaybeden Almanya şansölyesi Otto von Bismarcks'ın öldüğü odaya gizlice girmişler ve onun naaşını fotoğraflamışlardır⁵. Alman İmparatorluk Mahkemesi, söz konusu fotoğrafların yayımlanmasını yasaklayan kararını sadece konut dokunulmazlığının ihlaline dayandırmıştır⁶. Bunun sebebi, kişinin resmi üzerindeki hakka ilişkin özel bir normun eksikliğidir⁷.

Kanun koyucu, sözü edilen eksikliğe kayıtsız kalmamıştır. 1907 tarihli Telif Hakları Kanunu'nun 22. paragrafı ile bu kanun boşluğu giderilmiştir⁸. Bu hükme göre, bir kişinin resminin yayımlanması veya kamuya sunulması ancak o kişinin rızasıyla mümkün olur. Resmedilmiş kişinin korunma ihtiyacı bu hükümlerle karşılanmıştır⁹. Rızası dışında resmi yayımlanan veya kamuya sunulan kişi, resmi üzerindeki hakkına dayanarak hukuki koruma talep edebilecektir.

Telif Hakları Kanunu'nun 22. paragrafı, lafzından da anlaşıldığı üzere sadece kişinin resminin yayımlanması veya kamuya sunulması hallerini kapsar¹⁰. Dolayısıyla kişinin yalnızca resmedilmesi bu hükmün kapsamında değildir¹¹. Resmedilen kişinin resmi yayımlanmadıkça, Telif Hakları Kanunu'nun 22. paragrafı uygulama alanı bulmaz. Bu sebeptendir ki resmedilmekle birlikte resmi yayımlanmayan veya kamuya sunulmayan kişinin hukuken korunup korunmayacağı meselesi gündeme gelir. Böyle bir durumda kişinin genel kişilik hakkına ilişkin hüküm kapsamında korunacağı kabul edilir¹².

Alman Medeni Kanunu kanun koyucusu, kişilikten açık bir şekilde söz etmemiştir¹³. Başka bir ifadeyle, kişiliği hukuken korunacak bir varlık olarak açıkça

⁴ Fricke (n 3) KUG § 22 Rn 1.

⁵ ibid KUG § 22 Rn 1.

⁶ RGZ 45, 170.

⁷ Katharina von Bassewitz, 'Paparazziler İçin Zor Zamanlar: Kişinin Özel Yaşamına Saygı Gösterilmesi (Mahremiyet) Hakkına İlişkin Alman ve İngiliz Basını Ayaklandıran Dönüm Noktası Niteliğinde İki Karar' (Şafak Parlak Börü (çev)) (2015) 64(4) AÜHFD 1245, 1247.

⁸ Fricke (n 3) KUG § 22 Rn 1.

⁹ ibid KUG § 22 Rn 2. Alman Telif Hakları Kanunu'nun 22. paragrafı, Alman Medeni Kanunu'nun 823. paragrafına nazaran özel hüküm (*lex specialis*) niteliğindedir (Şafak Parlak Börü, *Fotoğraf Üzerindeki Haklar* (1. Bası, Turhan 2013) § 3 II D).

¹⁰ von Bassewitz (n 7) 1247 dn 8; Parlak Börü, *Fotoğraf* (n 9) § 3 III A.

¹¹ Parlak Börü, *Fotoğraf* (n 9) § 3 III A.

¹² von Bassewitz (n 7) 1247 dn 8.

¹³ Ansgar Staudinger, 'Titel 27, Unerlaubte Handlungen (§ 823 - § 853)' iç Reiner Schulze (ed), *NomosKommentar; Bürgerliches Gesetzbuch Handkommentar, Buch 2, Recht der Schuldverhältnisse* (10. Bası, Nomos 2019) BGB § 823 Rn 90.

hüküm altına almamıştır¹⁴. Ancak bu durum, kişilik hakkının Alman hukukunda korunmadığı anlamına gelmez. Genel kişilik hakkı¹⁵, Alman Medeni Kanunu'nda haksız fiil hukukuna ilişkin temel norm olan BGB § 823 f. 1 hükmü kapsamında korunmaktadır¹⁶.

Alman hukukunda genel kişilik hakkı, en önde gelen anayasal ilkelerden biridir ve kişiliği koruyan sayısız hakkın kaynağını oluşturan çerçeve bir haktır¹⁷. Ayrıca genel kişilik hakkı, BGB § 823 f. 1 anlamında mutlak bir haktır¹⁸.

BGB § 823 f. 1 hükmü, Alman hukukunda haksız fiil sorumluluğuna ilişkin temel hükümdür ve şu şekildedir: “*Kasten veya ihmalen bir kişinin yaşam, vücut bütünlüğü, sağlık, özgürlük, mülkiyet veya diğer bir hakkını hukuka aykırı olarak ihlâl eden kişi, bu nedenle ortaya çıkan zararı tazmin etmekle yükümlüdür*”¹⁹.

Kanun koyucu, BGB § 823 f. 1’de kişilik hakkından söz etmemiş, kişilik hakkının kapsamındaki kişilik değerlerinin bazılarından (yaşam, vücut bütünlüğü, sağlık, özgürlük) açıkça bahsetmiştir. Dolayısıyla bu kişilik değerlerinin hükmün kapsamında olduğu açıktır²⁰. Bunlar dışında kalan kişilik değerlerinin hükmün kapsamında olup olmadığı sorusu akla gelebilir. Bu hususta hükümde yer alan “diğer haklar” ifadesi çözüm oluşturur. Öncelikle belirtmek gerekir ki “diğer haklar” kavramı dar yorumlanmalıdır²¹. Bir hak veya menfaatin “diğer haklar” kapsamında yer alabilmesi için herkes tarafından ihlal edilebilen ve herkese karşı ileri sürülebilen bir mutlak hak niteliği taşıması gerekir²². Genel kişilik hakkı ve özel kişilik hakkının “diğer haklar” kapsamında yer aldığı kabul edilmektedir²³.

¹⁴ Alman Medeni Kanunu'nun 12. paragrafında düzenlenen “ad üzerindeki hak” bu durumun tek istisnasıdır. Ad üzerindeki hakka ilişkin bu hüküm, kişilik hakkının somutlaştığı bir hükümdür (Heinz-Peter Mansel, ‘Titel 1, Natürliche Personen, Verbraucher, Unternehmer (§ 1 - §§ 15–20)’ iç Rolf Stürmer (ed), *Jauernig Bürgerliches Gesetzbuch: BGB Kommentar* (17. Bası, CH Beck 2018) BGB § 12 Rn 1). Bu hüküm dışında Alman Medeni Kanunu'nda kişilik hakkına ilişkin açık bir düzenleme mevcut değildir. Alman Federal Mahkemesinin farklı kararlarına göre ad üzerindeki hak, genel kişilik hakkının özel bir görünümüdür (Franz Jürgen Säcker, ‘BGB § 12 Namensrecht’ iç Franz Jürgen Säcker, Roland Rixecker, Hartmut Oetker ve Bettina Limperg (edr), *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, Band 1, Allgemeiner Teil, §§ 1–240, AllgPersönlR, ProStG, AGG* (8. Bası, CH Beck 2018) BGB § 12 Rn 2). Alman Federal Mahkemesinin anılan kararı için bkz BGH GRUR 2000, 711.

¹⁵ Genel kişilik hakkı, ilk kez 1954 yılında Alman Federal Mahkemesinin kararıyla kabul edilmiştir (von Bassewitz (n 7) 1248 dn 11). Alman Federal Mahkemesinin bu kararı için bkz BGH GRUR 1955, 197 vd.

¹⁶ Gerhard Wagner, ‘Titel 27, Unerlaubte Handlungen (§ 823 BGB - § 19 ProdHaftG ProdHaftG)’ iç Franz Jürgen Säcker, Roland Rixecker, Hartmut Oetker ve Bettina Limperg (edr), *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, Band 6, Schuldrecht - Besonderer Teil IV, §§ 705–853, Partnerschaftsgesellschaftsgesetz, Produkthaftungsgesetz* (7. Bası, CH Beck 2017) BGB § 823 Rn 364 vd.

¹⁷ ibid BGB § 823 Rn 364; Heinz Georg Bamberger, ‘Titel 1, Natürliche Personen, Verbraucher, Unternehmer (§ 1 - § 14)’ iç Heinz Georg Bamberger, Herbert Roth, Wolfgang Hau ve Roman Poseck (edr), *Beck'scher Online-Kommentar BGB* (53. Bası, CH Beck 2020) BGB § 12.

¹⁸ ibid BGB § 12.

¹⁹ Pınar Çağlayan Aksoy, *Hukuka ve Ahlâka Aykırılık Unsurları Çerçevesinde Salt Malvarlığı Zararlarının Tazmini* (1. Bası, On İki Levha 2016) 41.

²⁰ Staudinger (n 13) BGB § 823 Rn 3.

²¹ ibid BGB § 823 Rn 28. Haksız fiil hükümleri çerçevesinde korunmasına gerek görülmeyen menfaatlerin bu hüküm kapsamında korunmasına yol açılmaması için hükmün dar yorumlanması gerektiği hakkında bkz Çağlayan Aksoy (n 19) 42–43.

²² Staudinger (n 13) BGB § 823 Rn 28; Çağlayan Aksoy (n 19) 43.

²³ Staudinger (n 13) BGB § 823 Rn 40, 42.

Sonuç olarak, BGB § 823 f. 1 hükmünün belirli kişilik değerlerini (yaşam, vücut bütünlüğü, sağlık, özgürlük) ve ad üzerindeki hak, kişinin resmi üzerindeki hak gibi özel kişilik haklarını koruma altına aldığı söylenebilir²⁴. Çerçeve bir kavram olan genel kişilik hakkı ve bu hakkın özel görünüm biçimi olan özel kişilik hakkı, BGB § 823 f. 1 aracılığıyla korunur.

Alman hukukunda kişinin resmi üzerindeki hak, genel kişilik hakkının özel bir görünümüdür²⁵. Bu sebeple kişinin resmi üzerindeki hakka “özel kişilik hakkı” da denmektedir. Üst bir yapı olarak nitelendirilebilen genel kişilik hakkının altında bu özel kişilik hakkı kabul edilmiştir²⁶. Dolayısıyla Alman hukukunda kişinin resmi üzerindeki hakkın varlığının kabul edildiği söylenebilir²⁷.

Alman Federal Mahkemesine göre, BGB § 12’de hüküm altına alınan ad üzerindeki hak ile KUG § 22’de hüküm altına alınan kişinin resmi üzerindeki hak, genel kişilik hakkının özel görünümüdür²⁸. Öğretinin yanı sıra Alman Federal Mahkemesi de kişinin resmi üzerindeki hakkın varlığını kabul etmiştir. Dolayısıyla hem öğretinin hem de Alman Federal Mahkemesinin kişinin resmi üzerindeki hakkın varlığı konusunda görüş birliğinde olduğu söylenebilir.

C. İsviçre Hukukunda Kişinin Resmi Üzerindeki Hak

İsviçre hukukunda kişinin resmi üzerindeki hakkı koruyan özel bir norm yoktur²⁹. Bu yüzden kişinin resmi üzerindeki hakkın korunması, kişilik hakkını koruyan hükümler yoluyla söz konusu olur.

²⁴ Wagner (n 16) BGB § 823 Rn 241; Staudinger (n 13) BGB § 823 Rn 90.

²⁵ Wagner (n 16) BGB § 823 Rn 241.

²⁶ Regina E Aebi-Müller, *Personenbezogene Informationen im System des zivilrechtlichen Persönlichkeitsschutz* (1. Bası, Stämpfli 2005) N 824.

²⁷ Fricke (n 3) KUG § 22 Rn 3; Stefan Haupt, ‘§ 41. Internetrecht’ iç Benno Heussen ve Christoph Hamm (edr), *Beck’sches Rechtsanwalts-Handbuch* (11. Bası, CH Beck 2016) § 41 Rn 51; Stefan Engels, ‘KunstUrhG § 22 [Recht am eigenen Bilde]’ iç Hartwig Ahlberg ve Horst-Peter Götting (edr), *Beck’scher Online-Kommentar Urheberrecht* (26. Bası, CH Beck 2019) KUG § 22 Rn 3; Marcus M Herrmann, ‘KunstUrhG § 22 [Recht am eigenen Bilde]’ iç Hubertus Gersdorf ve Boris P Paal (edr), *Beck’scher Online-Kommentar Informations- und Medienrecht* (27. Bası, CH Beck 2020) KUG § 22 Rn 3.

²⁸ BGH GRUR 2000, 712.

²⁹ İsviçre hukukunda kişinin resmi üzerindeki hakka ilişkin özel norm mevcutken bu norm, İsviçre Medeni Kanunu’nun 28. maddesindeki genel hükmün varlığının koruma bakımından yeterli olması sebebiyle kaldırılmıştır (Parlak Börtü, *Fotoğraf* (n 9) § 3 III A).

Kişinin resmi üzerindeki hakkın varlığı, İsviçre hukuk öğretisi tarafından kabul edilmiştir³⁰. Öğretinin yanı sıra İsviçre Federal Mahkemesi de kişinin resmi üzerindeki hakkın varlığını tanımıştır³¹. Dolayısıyla İsviçre hukukunda hem öğreti hem de İsviçre Federal Mahkemesi tarafından kişinin resmi üzerindeki hakkın varlığına ilişkin bir tereddüt yoktur.

İsviçre hukukunda kişiliğin korunmasına ilişkin ZGB Art. 28 f. 1 hükmüne göre, kişiliği hukuka aykırı olarak saldırıya uğrayan kimse hâkimden hukuki koruma isteyebilir³². Bu hüküm, kişiyi üçüncü kişiler tarafından yapılan kişiliğe karşı hukuka aykırı saldırılardan korumaya yarar³³. Kişiliğin korunmasının konusunu bir bütün olarak “kişilik” oluşturur. Dolayısıyla kişiliği meydana getiren kişilik değerleri, bu korumanın kapsamındadır. Başka bir deyişle, birbirinden farklı kişilik değerlerinin, kişiliğe ilişkin korumanın dışında kalmasından söz edilemez³⁴.

İsviçre öğretisi kişilik değerlerini üç gruba ayırmaktadır³⁵. Bu ayırım yapılırken kişilik değerlerinin bir bütün olarak korunan kişiliğin ifadeleri olduğu gözden uzak tutulmamalıdır³⁶. Başka bir deyişle, kişilik değerleri, hukuki korumadan doğan bir farklılık sebebiyle ayırma tabi tutulmamışlardır. Bu ayırma göre kişilik değerleri, fiziksel, duygusal ve sosyal kişilik değerleri olmak üzere üçe ayrılır³⁷. Bu sınıflandırma, sadece açıklayıcı bir rol üstlenir ve katı bir sistematığe sahip değildir³⁸.

³⁰ Marc Schwenniger, ‘Art. 28’ iç Lucas David (ed), *OFK - Orell Füssli Kommentar (Navigator.ch), Werberecht Kommentar* (2. Bası, Orell Füssli 2010) Art 28 N 6; Florian Schmidt-Gabain, ‘Kapitel 2: Social Media und Inhalte / I. - III.’ iç Oliver Staffelbach ve Claudia Keller (edr), *Social Media und Recht für Unternehmen* (1. Bası, Schulthess 2015) N 2.28; Regina E Aebi-Müller, ‘Art. 28’ iç Peter Breitschmid ve Alexandra Jungo (edr), *CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Personen- und Familienrecht - Partnerschaftsgesetz, Art. 1-456 ZGB - PartG* (3. Bası, Schulthess 2016) Art 28 N 25; Andrea Büchler, ‘Art. 28’ iç Jolanta Kren Kostkiewicz, Stephan Wolf, Marc Amstutz ve Roland Fankhauser (edr), *OFK - Orell Füssli Kommentar (Navigator.ch), ZGB Kommentar, Schweizerisches Zivilgesetzbuch* (3. Bası, Orell Füssli 2016) Art 28 N 9; Caroline Kirchschräger, ‘Art. 28/28a ZGB’ iç Willi Fischer ve Thierry Luterbacher (edr), *Haftpflichtkommentar, Kommentar zu den schweizerischen Haftpflichtbestimmungen* (1. Bası, Dike 2016) Art 28 N 19; Bianka S Dörr, ‘Art. 28’ iç Andrea Büchler ve Dominique Jakob (edr), *Kurzkommentar Schweizerisches Zivilgesetzbuch* (2. Bası, Helbing Lichtenhahn 2018) Art 28 N 7; Andreas Meili, ‘Art. 28’ iç Thomas Geiser ve Christiana Fountoulakis (edr), *Basler Kommentar, Zivilgesetzbuch I, Art. 1-456 ZGB* (6. Bası, Helbing Lichtenhahn 2018) Art 28 N 17.

³¹ Aebi-Müller, *CHK* (n 30) Art 28 N 25.

³² Dörr (n 30) Art 28 N 2; Meili (n 30) Art 28 N 16.

³³ Büchler (n 30) Art 28 N 1.

³⁴ *ibid* Art 28 N 1.

³⁵ Heinz Hausheer ve Regina E Aebi-Müller, ‘Persönlichkeitsschutz und Massenmedien - Eine Darstellung der aktuellen privatrechtlichen Ausgangslage’ (2004) *recht - Zeitschrift für juristische Weiterbildung und Praxis* 129, 131; Büchler (n 30) Art 28 N 2; Dörr (n 30) Art 28 N 4; Meili (n 30) Art 28 N 17.

³⁶ Hausheer ve Aebi-Müller (n 35) 131.

³⁷ *ibid* 131; Büchler (n 30) Art 28 N 2; Dörr (n 30) Art 28 N 4; Meili (n 30) Art 28 N 17.

³⁸ Hausheer ve Aebi-Müller (n 35) 131.

Kişinin resmi, kişiliği yansıtan bir parça olduğuna göre bir kişilik değeri olduğu söylenebilir. Nitekim İsviçre hukukunda kişinin resmi, sosyal kişilik değerlerinden biri olarak kabul edilir³⁹. Dolayısıyla kişinin resmi üzerindeki hakkın kişilik hakkının bir görünümü olduğu İsviçre öğretisi tarafından kabul edilmiştir⁴⁰.

İsviçre Federal Mahkemesine göre kişinin resmi üzerindeki hak, kişilik hakkının alt türüdür⁴¹. Başka bir ifadeyle, kişinin resmi üzerindeki hak, kişilik hakkına ilişkin olan ZGB Art. 28 f. 1 hükmünün somutlaşmış bir görünümüdür⁴².

D. Türk Hukukunda Kişinin Resmi Üzerindeki Hak

Türk hukukunda kişinin resmi üzerindeki hakka ilişkin Alman hukukundaki gibi özel bir hüküm mevcuttur. Bu hüküm 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda yer alır. FSEK m. 86 f. 1'e göre, eser niteliğinde olmasa bile kişinin resmi, resmedilenin rızası olmadan teşhir veya diğer suretlerle umuma arz edilemez⁴³. Türk hukukunda kişinin resmi üzerindeki hak, özel bir norm ile koruma altına alınmıştır⁴⁴.

FSEK m. 86 f. 1, kişilik hakkını koruyan TMK m. 24'e nazaran özel hüküm (*lex specialis*) niteliğindedir.

FSEK m. 86 hükmünün kapsamı, resmin "eser niteliği"nden bağımsızdır⁴⁵. Kişinin resmi, eser niteliğinde olmasa bile resmedilenin rızası olmadan yayımlanamaz. Kanun koyucunun böyle bir düzenleme getirmesinin sebebi, resmin eser niteliğini değil, resmedilenin kişilik hakkını korumak düşüncesidir⁴⁶.

Kişinin resmi eser niteliği taşımasa da korunduğuna göre, eser niteliğine sahip olması durumunda ne olacağı sorusu akla gelebilir. Eğer kişinin resmi eser niteliğindeyse, resmin yayımlanabilmesi için sadece resmedilen kişinin rızası yeterli olmaz; resmedilen kişinin rızasının yanı sıra eser sahibinin de rızası aranır⁴⁷.

³⁹ Dörr (n 30) Art 28 N 7; Meili (n 30) Art 28 N 17. Diğer sosyal kişilik değerlerine örnek olarak ad, ses, şeref ve haysiyet gösterilebilir (Dörr (n 30) Art 28 N 7; Meili (n 30) Art 28 N 17).

⁴⁰ Schwenniger (n 30) Art 28 N 6; Büchler (n 30) Art 28 N 9; Aebi-Müller, *CHK* (n 30) Art 28 N 25; Meili (n 30) Art 28 N 19.

⁴¹ BGE 136 III 401.

⁴² BGE 127 III 481.

⁴³ FSEK m 86 f 1: "Eser mahiyetinde olmasalar bile, resim ve portreler tasvir edilenin, tasvir edilen ölmüşse 19 uncu maddenin birinci fıkrasında sayılanların muvafakati olmadan tasvir edilenin ölümünden 10 yıl geçmedikçe, teşhir veya diğer suretlerle umuma arz edilemez". Aynı hükmün ikinci fıkrasında rızanın alınmasının şart olmadığı istisnai durumlara yer verilmiştir. FSEK m 86 f 2: "Birinci fıkradaki muvafakatin alınması: 1. Memleketin siyasi ve içtimai hayatında rol oynayan kimselerin resimleri; 2. Tasvir edilen kimselerin iştirak ettiği geçit resmi veya resmi tören yahut genel toplantıları gösteren resimler; 3. Günlük hadiselerle mütaallik resimlerle radyo ve film haberleri; için şart değildir".

⁴⁴ Gümüş (n 1) 371; Levent Yavuz, Türkay Alıca ve Fethi Merdivan, *Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu, Cilt II (49-91. Maddeler)* (2. Bası, Seçkin 2014) 2958.

⁴⁵ Fırat Öztan, *Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku* (1. Bası, Turhan 2008) 768-769; Parlak Börü, *Fotoğraf* (n 9) § 5 II 2.

⁴⁶ Öztan (n 45) 767; Ünal Tekinalp, *Fikri Mülkiyet Hukuku* (5. Bası, Vedat 2012) § 18 N 13; Parlak Börü, *Fotoğraf* (n 9) § 5 II 1-2.

⁴⁷ Tekinalp (n 46) § 18 N 13.

Kişinin resmi üzerindeki hakka ilişkin FSEK kapsamındaki koruma, Alman hukukunda olduğu gibi resmin yayımlanmasıyla sınırlıdır. Bu, kanunun lafzından açıkça anlaşılır. Kişi resmedilmekle birlikte kişinin bu resmi yayımlanmazsa, FSEK m. 86 hükmü uygulama alanı bulmaz. Böyle bir durumda resmedilen fakat resmi yayımlanmayan kişi, resmedildiği için kişilik hakkı ihlale uğramışsa kişiliğin korunmasına ilişkin hükümlere başvurulabilir.

Türk hukukunda kişinin resmi üzerindeki hakkın varlığı, kişilik hakkının bir görünümü olarak öğreti tarafından kabul edilmiştir⁴⁸. Öğretinin yanı sıra Yargıtay da kişinin resmi üzerindeki hakkın varlığını kabul etmiştir⁴⁹. Dolayısıyla FSEK m. 86 f. 1'in kapsamadığı durumlarda, kişilik hakkı kapsamında bir hukuki korumanın mevcut olduğunu söyleyebilmek mümkündür.

Kişinin resmi, öğreti tarafından bir kişilik değeri olarak kabul edilmektedir. Bunun sebebi, kişinin resminin kişilik ile olan ilişkisidir. Kişinin resmi, kişinin kişiliğini yansıtan bir parça olduğuna göre, bir kişilik değeri olduğuna şüphe yoktur ve kişilik hakkı kapsamında korunur⁵⁰.

Kişinin resmi üzerindeki hakkın bağımsız olup olmadığı tartışmalıdır^{51,52}. Öğretideki egemen görüşe göre, kişinin resmi üzerinde bağımsız bir kişilik hakkının

⁴⁸ Ferit Hakkı Saymen, *Türk Medeni Hukuku, Cilt II, Şahsın Hukuku* (2. Bası, İsmail Akgün 1960) 129; Zahit İmre, 'Şahsiyet Haklarından Şahsın Özel Hayatının ve Gizliliklerin Korunmasına İlişkin Meseleler' (1974) 39(1-4) İÜHF 147, 163; Ergun Özsunay, *Gerçek Kişilerin Hukukî Durumu* (3. Bası, Sulhi Garan 1977) 149; Aytekin Ataay, *Şahıslar Hukuku, Giriş - Hakiki Şahıslar* (3. Bası, Fakülteler 1978) 145; Zahit İmre, *Medeni Hukuka Giriş (Temel Kavramlar, Medeni Kanununun Başlangıç Hükümleri ve Hakiki Şahıslar Hukuku)* (3. Bası, Fakülteler 1980) 474; Bülent Köprülü, *Medeni Hukuk, Genel Prensipler - Kişinin Hukuku (Gerçek Kişiler - Tüzel Kişiler)* (2. Bası, Acar 1984) 281; Gümüş (n 1) 367; Veysel Başpınar, 'Kişilik Hakkı Açısından Keleşleme Sözleşmeleri' (1999) 56(1) ABD 17, 17; Aydın Zevkiler, Mehmet Beşir Acabey ve Kadir Emre Gökyayla, *Zevkiler Medeni Hukuk (Giriş, Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, Aile Hukuku)* (6. Bası, Seçkin 1999) 461; Abdülkadir Arpacı, *Kişiler Hukuku (Gerçek Kişiler)* (2. Bası, Beta 2000) 130; Serap Helvacı, *Türk ve İsviçre Hukuklarında Kişilik Hakkını Korumaya Davalar (MK md. 24/a fıkra I/İMK md.28a fıkra I)* (1. Bası, Beta 2001) 72; Mehmet Beşir Acabey, 'Basın Özgürlüğü ve Bu Özgürlüğün Bir Sınırı Olarak Kişilik Hakkı' (2013) 8(Özel Sayı) YÜED (Prof. Dr. Aydın Zevkiler'e Armağan) 1, 20; Jale G Akipek, Turgut Akıntürk ve Derya Ateş, *Türk Medeni Hukuku, Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, Birinci Cilt* (12. Bası, Beta 2015) 391; Fulya Bedensel Bütünlüğün İhlalinde Manevi Tazminat (2. Bası, Seçkin 2015) 99; O Gökhan Antalya, *Manevi Zararın Belirlenmesi ve Manevi Tazminatın Hesaplanması, Türk Hukukunda Manevi Tazminatın İki Aşamalı Olarak Belirlenmesine İlişkin Bir Model Önerisi* (1. Bası, Legal 2017) 128; Serap Helvacı, *Gerçek Kişiler* (8. Bası, Legal 2017) 133; Hüseyin Hatemi, *Kişiler Hukuku* (7. Bası, On İki Levha 2018) § 8 N 39; M Kemal Oğuzman, Özer Seliçi ve Saibe Oktay-Özdemir, *Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)* (17. Bası, Filiz 2018) N 618; Rona Serozan, *Medeni Hukuk (Genel Bölüm/Kişiler Hukuku)* (8. Bası, Vedat 2018) Kişiler Hukuku I § 3 N 10a-10b; O Gökhan Antalya, 'Borçlar Hukuku Genel Hükümler' iç O Gökhan Antalya (ed), *Marmara Hukuk Yorumu, Cilt VII, 2* (2. Bası, Seçkin 2019) N 866; Mustafa Dural ve Tufan Ögüz, *Türk Özel Hukuku, Cilt II, Kişiler Hukuku* (20. Bası, Filiz 2019) N 699 vd.

⁴⁹ "Kişilik haklarına şahsa sıkı sıkıya bağlı, devredilemeyen ve vazgeçilemeyen haklar olup; hayat beden ve ruh tamlığı, düşünce ve çalışma özgürlüğü, şeref, haysiyet, ad ve resim üzerindeki haklar olarak sayılabilir ve bu sayılanlarla da sınırlı değildir" (Yargıtay HGK, 4-926/742, 17.10.2001 (Kazancı)). Aynı yönde bkz Yargıtay 4 HD, 7425/3799, 06.03.2014 (Kazancı); Yargıtay HGK, 13-61/110, 25.02.2004 (Kazancı).

⁵⁰ Saymen (n 48) 129; İmre, 'Özel Hayat' (n 48) 163; Özsunay (n 48) 149; İmre, *Medeni Hukuk* (n 48) 474; Köprülü (n 48) 281; Gümüş (n 1) 367; Zevkiler, Acabey ve Gökyayla (n 48) 461; Arpacı (n 48) 130; Helvacı, *Koruyucu Davalar* (n 48) 72; Gediz Kocabaş, *Türk Hukukunda Basın Özgürlüğünün Sınırı Olarak Kişilik Hakkı* (2004) 38; Acabey (n 48) 11; Akipek, Akıntürk ve Ateş (n 48) 391; Ertüle (n 48) 99; Antalya, *Manevi Tazminat* (n 48) 128; Helvacı, *Gerçek Kişiler* (n 48) 133; Oğuzman, Seliçi ve Oktay-Özdemir (n 48) N 618.

⁵¹ Aebi-Müller, *Persönlichkeitsschutz* (n 26) N 823; Aebi-Müller, *CHK* (n 30) Art 28 N 25.

⁵² Bu tartışma hem İsviçre hukukunda hem de Türk hukukunda yapılmaktadır. Bu sebeple bu tartışmaya İsviçre hukukuna ilişkin yapılan açıklamalar kısmında yer verilmemiştir.

varlığı söz konusudur⁵³. Dolayısıyla kişinin rızası olmaksızın sadece resminin yayımlanması, kişinin şeref ve haysiyet veya özel hayat alanı gibi diğer kişilik değerlerinin ihlalden bağımsız olarak bir ihlal oluşturur⁵⁴. Başka bir deyişle böyle bir fiil, kişinin şeref ve haysiyeti veya özel hayatının gizliliğini ihlal etmeksizin sadece kişinin resmi üzerindeki hakkın ihlal edilmesidir ve böylece bir kişilik hakkı ihlalden söz edilecektir⁵⁵. Bu görüşe karşılık başka bir görüşe göre, kişiyi sadece resmetmek, genellikle şeref ve haysiyetin ihlali veya özel hayat alanına yönelik hukuka aykırı bir saldırı anlamına gelir. Bunun bir sonucu olarak kişinin resmi üzerinde bağımsız bir haktan söz edilemez⁵⁶. Başka bir ifadeyle, böyle bir fiilin diğer kişilik değerlerinden bağımsız bir ihlal olduğunu söyleyebilmek mümkün değildir.

Kişinin resmi üzerindeki hakkın ihlali çoğu zaman şeref ve haysiyet veya özel hayat alanı gibi başka kişilik değerlerini ihlal eder niteliktedir⁵⁷. Zira kişinin resmi üzerindeki hakka yönelik bir ihlal, başka kişilik değerlerini de ihlal etmeye elverişlidir. Ancak bu sadece kişinin resmi üzerindeki hak için geçerli bir durum değildir. Bir fiil ile birden fazla kişilik değerinin ihlal edilebildiği pek çok durum mevcuttur. Aynı fiille birden çok kişilik değerinin ihlal edilebilmesi mümkün olduğuna göre ihlal ile aynı paydada buluşan bu kişilik değerlerinin birbirine bağlı olduğu veya birinin diğerine bağlı olduğu yolunda bir yorum yapılamayacağı söylenebilir. Dolayısıyla kişinin resmi üzerindeki hak, bağımsız bir haktır. Bu hakkın ihlali, başka kişilik değerlerinin ihlaline bağlı değildir. Başka bir deyişle, başka kişilik değerlerinin ihlali kişinin resmi üzerindeki hakkın ihlali için bir ön koşul olmaz⁵⁸.

⁵³ Gümüş (n 1) 368; Helvacı, *Koruyucu Davalar* (n 48) 74; Kocabaş (n 50) 38; Cüneyt Bellican, ‘Şeref ve Haysiyetin Korunması, Özel Hayatın Gizliliği ve Sanat Özgürlüğü: Özel Hukuk Açısından Bir Değerlendirme’ *Prof. Dr. Rona Serozan’a Armağan Cilt I* (On İki Levha 2010) 535, 545; Ahmet M Kılıçoğlu, *Şeref, Haysiyet ve Özel Yaşama Basın Yoluyla Saldırılarından Hukuksal Sorumluluk* (4. Bası, Turhan 2013) 109 dn 172; Acabey (n 48) 30; Oğuzman, Seliçi ve Oktay-Özdemir (n 48) N 618; Dural ve Ögüz (n 48) N 700-701.

⁵⁴ Gümüş (n 1) 367; Acabey (n 48) 30.

⁵⁵ Zevkliler, Acabey ve Gökyayla (n 48) 462.

⁵⁶ Nisim İ Franko, *Şeref ve Haysiyete Tecavülden Doğan Manevî Zararın Tazmini* (1973) 43. Dural ve Ögüz, kişinin resminin yayınlanmasının genellikle aynı zamanda onun şeref ve haysiyetine ya da özel ve gizli hayatına bir saldırı oluşturacağını, bu bakımdan resmin yayınlanmasıyla sırf resim üzerindeki kişilik hakkının ihlalinin söz konusu olabileceği halleri bulmanın oldukça zor olduğu fikrindedir. Yazarlara göre, resmin yayınının şeref ve haysiyetten ya da özel alana saldırıdan soyut olarak kişiliği ihlal etmesi oldukça zordur (Dural ve Ögüz (n 48) N 700). Yazarlar burada bir “zorluk”tan bahsetmektedirler. Dolayısıyla yazarların “resmin yasaklanmış olmasına rağmen çekilmiş olması”, “izin verilmeden daha geniş bir çevreye yayılması” olarak gösterdikleri örneklerde olduğu gibi, sırf resim üzerindeki kişilik hakkının ihlalinin mümkün olacağını belirttiklerine göre (Dural ve Ögüz (n 48) N 701), kişinin resmi üzerindeki hakkı bağımsız bir hak olarak kabul ettikleri kanaatindeyiz.

⁵⁷ Bellican (n 53) 545. İmre’ye göre, bir kimsenin resminin bir gazetede, dergide veya başka bir yerde yayımlanmasının veya teşhirinin kişilik hakkına tecavüz oluşturduğu hallerin birçoğunda, aynı zamanda kişinin özel hayatı da ihlal edilmektedir. Bazı hallerde ise böyle bir ihlal, aynı zamanda şeref ve haysiyetin ihlali (İmre, ‘Özel Hayat’ (n 48) 163, 165). Aynı yönde bkz Acabey (n 48) 30. Gümüş’e göre, resim vasıtasıyla işlenen şeref ve haysiyet veya özel hayata yönelik ihaller, salt kişinin resmi üzerindeki hakka yönelik ihalden daha ağır sonuçlar doğurduğundan, kişinin resmi üzerindeki hakkın ihlali bunların içerisinde erir, yok olur (Gümüş (n 1) 369). Helvacı’ya göre, bir kimsenin resminin onun kişilik hakkına tecavüz oluşturacak şekilde yayımlanması genellikle özel hayatın ya da şeref ve haysiyetin ihlali niteliğindedir. Yazara göre, kişinin resmi üzerindeki hak çoğunlukla bu iki hak tarafından içine alınıp eritilmiştir (Helvacı, *Koruyucu Davalar* (n 48) 74).

⁵⁸ Kocabaş bu durumu “resim üzerindeki hakkın ihlali için mutlaka diğer kişisel değerlerin de ihlali gerekmez” şeklinde açıklamıştır (Kocabaş (n 50) 38).

Sözgelimi, bir kimsenin resminin kişinin rızası olmaksızın kartpostal olarak çoğaltılıp ticari amaçla⁵⁹ satılması halinde, kişinin şeref ve haysiyetine yönelik bir ihlal olmamasına karşın, kişinin resmi üzerindeki hakkı ihlal edilmiştir⁶⁰. Aynı şekilde Anıtkabir’i ziyaret eden anne ve oğulun çekilen resminin bir derginin reklamlarında yayımlanmasında bağımsız olarak kişinin resmi üzerindeki hakkın ihlali söz konusudur⁶¹.

Öğretinin yanı sıra yargı kararlarında da kişinin resmi üzerindeki hakkın varlığı kabul edilmiş, hak açıklanmıştır. Yargıtay, kişinin resmi üzerindeki hakkı kişilik hakkının kapsamında yer alan kişilik değerlerinden biri olarak ele almıştır⁶².

III. Kişinin Resmi Kavramı

A. Tanım

Resim, Türk Dili Kurumu tarafından “*varlıkların, doğadaki görünüşlerinin kalem, fırça gibi araçlarla kâğıt, bez vb. üzerinde yapılan biçimleri*” olarak tanımlanmıştır⁶³. Türk Dil Kurumuna göre resmin diğer bir anlamı “*fotoğraf*”tır. Fotoğraf ise, Fransızca kökenli bir isimdir ve şöyle tanımlanmıştır: “*1. Çeşitli araç ve malzeme kullanarak görüntüyü özel bir yüzey üzerinde sabitleme, 2. Bu yöntemle aktarılarak çoğaltılan resim, foto, 3. Görüntü*”⁶⁴.

⁵⁹ “Davacının dış görüntüsünü yansıtan resminin katoloğa alınarak ticari amaçla üçüncü kişilere gösterilmek suretiyle kişilik hakları ihlal edildiği sabittir” (Yargıtay 4 HD, 2833/3622, 21.03.2016 (Kazancı)); “(...) resmin haber verme dışında ticari amaçlarla kullanılması kişilik hakkına saldırıdır” (Yargıtay HGK, 4-275/459, 03.10.1990 (Kazancı)).

⁶⁰ Gümüş (n 1) 368.

⁶¹ Yargıtay HGK, 4-275/459, 03.10.1990 (Kazancı); Gümüş (n 1) 368; Kılıçoğlu (n 53) 112. AİHM’in de kişinin resmi üzerindeki hakka ilişkin bir kararı mevcuttur: Söz konusu olayda, özel bir klinikte yeni doğan bir bebeğin ailesinin izni olmaksızın fotoğrafları çekilmiştir. Profesyonel bir fotoğrafçı tarafından çekilen fotoğraflarda, bebeğin yüzü kameraya dönük biçimdedir. Başvuranlar, sadece sağlık görevlerinin girebileceği steril bir alana fotoğrafçıların girip fotoğraf çekmeleri neticesinde tazminat davası açmışlar, ancak Yunanistan mahkemesi davayı reddetmiştir. AİHM ise, AİHS’in 8. maddesinin ihlal edildiğine hükmetmiştir. Fotoğrafların bebeği sadece önden göstermesine ve alçaltıcı veya kişiliğine zarar verici olarak düşünülmemeyecek bir durumda olmasına rağmen, AİHM’in bu yönde hüküm kurmasının sebebi, fotoğrafçının sözü edilen fotoğrafları başvuranların izni olmadan çekmesidir. Zira AİHM’e göre fotoğrafların zararsız olup olmaması tartışılması gereken bir durum değildir. Asıl sorun, bunların izinsiz şekilde çekilmesidir. Fotoğrafların o an zarar verici bir niteliği olmasa bile, ileride çocuğun ve/veya ebeveynlerinin isteklerine aykırı olarak kullanılabilme ihtimali vardır. Bu sebeple, sözü edilen olayda bebeğin özel hayatına saygı hakkı ihlal edilmiştir (*Reklos and Davourlis v Greece App no 1234/05* (ECHR, 15 January 2009)).

⁶² “Kişisel haklar, kişinin kendi hür ve bağımsız varlığının bütünlüğünü sağlar. Hayat, beden ve ruh tamlığı, vicdan, düşünce ve ekonomik çalışma özgürlüğü, servet, haysiyet ve itibar, ün, ad, sır ve resim hep kişisel varlıklardır” (Yargıtay 7 HD, 6503/7166, 25.03.2016 (Kazancı)); “Kişilik hakları şahsa sıkı sıkıya bağlı, devredilemeyen ve vazgeçilemeyen haklar olup hayat beden ve ruh tamlığı, düşünce ve çalışma özgürlüğü, şeref, haysiyet, ad ve resim üzerindeki haklar olarak sayılabilir ve bu sayılanlarla da sınırlı değildir” (Yargıtay 4 HD, 6950/1319, 03.02.2015 (Kazancı)); “Gerek uygulamada gerekse öğretilerde belirlendiği gibi kişilik hakları kişinin hayat hakkı, ruh ve beden bütünlüğü, din, vicdan ve düşünce hürriyeti, çalışma hürriyeti, onur, isim, ün, saygınlık, resim, sır gibi korunması gereken kavramlardır” (Yargıtay HGK, 4-464/465, 02.07.2008 (Kazancı)); “Resim, kişinin başkalarından ayırt edilmesini sağlayan ve üzerinde tasarruf sahibi olduğu kişilik varlıklarındandır” (Yargıtay 4 HD, 8726/2722, 17.03.2005 (Kazancı)); “Bugün genel kabul görmüş belirleme ve ayırma göre kişisel değerler (varlıklar) üç ana grupta toplanmaktadır. Birincisi, bedensel bütünlüğe ilişkin maddi varlıklar (yaşam-sağlık); ikincisi, ruhsal (manevi) varlıklar (onur-saygınlık, özgürlükler, sır, resim); üçüncüsü ise mesleki ve ekonomik değerlerdir” (Yargıtay HGK, 4-617/137, 20.03.1991 (Kazancı)); “Bir kimsenin, dış görünümünü üzerinde kişilik hakkı vardır” (Yargıtay HGK, 4-275/459, 03.10.1990 (Kazancı)). Aynı yönde bkz Yargıtay 7 HD, 37812/6073, 10.03.2016 (Kazancı); Yargıtay 4 HD, 10285/11563, 10.09.2014 (Kazancı); Yargıtay 4 HD, 7425/3799, 06.03.2014 (Kazancı); Yargıtay HGK, 13-61/110, 25.02.2004 (Kazancı).

⁶³ Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük’e göre resim, Arapça kökenli bir isimdir <<http://sozluk.gov.tr>> Erişim Tarihi 28.04.2020.

⁶⁴ Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük <<http://sozluk.gov.tr>> Erişim Tarihi 28.04.2020.

Resim ve fotoğraf, birbirinden farklı kavramlar olsa da “kişinin görünümü” söz konusu olduğunda bu iki kavram arasındaki sınır siliktir⁶⁵. Çalışmamızda öğretiler benimsenmiş olan “kişinin resmi” kavramını kullanacağız. “Kişinin resmi” kavramı, tam olarak ne resim kavramıyla ne de fotoğraf kavramıyla örtüşür. Bu kavramın, resim ve fotoğraf kavramlarını kapsayan daha geniş bir anlam taşıdığını söyleyebiliriz.

Öğretilerde bu kavram için çeşitli tanımlar yapılmıştır. İmre’ye göre kişinin resmi, “*ister fotoğraf makinesi ile çekilmiş olsun, ister bir ressam tarafından çizilmiş bulunsun, bir insanın fiziki portresi*”dir⁶⁶. Özsunay, kişinin resmini “*ister fotoğraf makinesi ile çekilmiş olsun; ister bir ressam tarafından çizilsin, onu tanıtmaya hizmet eden ve onun kişiliğini dış dünyaya yansıtan en önemli araçlardan biri*” olarak tanımlamıştır⁶⁷. Köprülü’ye göre kişinin resmi, “*genellikle kişinin fiziksel görünümünün maddi bir şey üzerinde tanınabilir bir biçimde kopya edilmesi veya yansıtılmasıdır*”⁶⁸. Zevkliler, Acabey ve Gökyayla, kişinin resmini “*kişinin dış yaşama yansıyan ve onu öteki kişilerden ayıran görünümü*” olarak ifade etmiştir⁶⁹. Gümüş’e göre kişinin resmi, “*kişiyi başkaları için tanınabilir kılacak şekilde kopyalayan ‘her türlü dış görünüm’*”dür⁷⁰. Helvacı, kişinin resmini “*bir insanın özelliklerini gösteren simge*” olarak tanımlamıştır⁷¹. Öztan’a göre kişinin resmi, “*bir kimsenin dış görünüşü, o insanı teşhis etmeye elverişli biçimde aksettiren kayıt*”tır⁷². Kılıçoğlu’na göre ise, “*kişinin dış görünüşünün kendisini tanıtabilir şekilde kopya edilmesi*”dir⁷³. Acabey’e göre, “*kişinin dış âleme yansıyan ve onu toplumdaki öteki kişilerden ayıran görünümü*” kişinin resmidir⁷⁴. Dural ve Ögüz’e göre kişinin resmi, “*onun kişiliğini dış dünyaya yansıtan önemli araçlardan biri*”dir⁷⁵. Fricke’ye göre ise kişinin resmi, onun dış görünüşünün tanınabilir çoğaltması olarak tanımlanabilir⁷⁶. Bamberger’e göre, kişinin dış dünyadaki görünüşünü yansıtmaması sebebiyle onun üçüncü kişiler tarafından tanınabilmesini sağlayan bir tasviri, kişinin resmidir⁷⁷.

⁶⁵ Fotoğraf ile resim kavramları arasındaki ilişki için ayrıntılı açıklamalar için bkz Parlak Börü, *Fotoğraf* (n 9) § 1 IV vd.

⁶⁶ İmre, ‘Özel Hayat’ (n 48) 164; İmre, *Medeni Hukuk* (n 48) 474.

⁶⁷ Özsunay (n 48) 148-149.

⁶⁸ Köprülü (n 48) 281.

⁶⁹ Zevkliler, Acabey ve Gökyayla (n 48) 461.

⁷⁰ Gümüş (n 1) 364.

⁷¹ Helvacı, *Koruyucu Davalar* (n 48) 72; Helvacı, *Gerçek Kişiler* (n 48) 133. Resmin kişinin özelliklerini gösterdiği yönünde bkz Bamberger (n 17) BGB § 12 Rn 106.

⁷² Öztan (n 45) 768.

⁷³ Yazar bu tanımı “geniş anlamda kişi resmi” olarak nitelendirmiştir. Yazara göre resmin tanımı “geniş anlamda kişi resmi”nin tanımından farklıdır ve şu şekildedir: “*Resim, dış dünyadaki bir görünüşün maddi bir cisim üzerindeki kopyasıdır*” (Kılıçoğlu (n 53) 48).

⁷⁴ Acabey (n 48) 19.

⁷⁵ Dural ve Ögüz (n 48) N 699.

⁷⁶ Fricke (n 3) KUG § 22 Rn 5.

⁷⁷ Bamberger (n 17) BGB § 12 Rn 107.

Yargıtaya göre kişinin resmi, kişinin “bir dış görünüşünü ve o kimsenin tanınmasını sağlayacak biçimde yansıtan yüzey bir cisim”dir⁷⁸. Yargıtayın başka bir kararında ise “resim ve portreler bir kimsenin dış görünüşünü o insanı tanımaya imkan verecek biçimde yansıtan nesnedir” şeklinde bir tanım yapılmıştır⁷⁹. Yargıtayın benzer bir tanımı “fotoğraf” için de yaptığı görülmektedir: “Fotoğraf ise, bir kimsenin dış görünüşünü ve o kimsenin tanınmasını sağlayan cisimdir”⁸⁰.

Kanaatimizce kişinin resmi, kişinin dış dünyadaki görünüşünün görüntülenebilen bir cisim üzerinde çeşitli araçlarla yapılan tanınabilir biçimidir. Başka bir deyişle, kişiliğin dış dünyadaki görünüşü, somutlaşmış halidir. Bu sebeple kişinin resmi, onun kişiliğinin en önemli parçalarından biridir⁸¹.

B. Unsurlar

Kişinin resmine ilişkin yapılan tanımlara bakıldığında, kişinin resminin üç unsura sahip olduğundan söz edilebilir⁸²: Çoğaltma, kişinin dış görünüşü ve tanınabilirlik.

1. Çoğaltma

Kişinin resminin sahip olması gereken birinci unsur, çoğaltmadır. Çoğaltma, kişinin dış görünüşünün aslına uygun olarak yapılan taklidi, reproduksiyonudur⁸³. Başka bir ifadeyle çoğaltma işi, kişinin dış görünüşünün kopya edilmesidir⁸⁴.

Bir kişinin resmin konusu haline getirilmesi, onun resmedilmesi demektir. Başka bir deyişle resmedilme, kişinin dış görünüşünün elde edilmesidir. Dolayısıyla çoğaltmanın resmedilme işinin bir sonucu olduğu söylenebilir.

Çoğaltma kavramı geniş yorumlanmalıdır⁸⁵. Bu yüzden kişinin resmedilmesinde kullanılan tekniğin ve bunun niteliğinin bir önemi yoktur⁸⁶. Resmedilme, kişinin

⁷⁸ Yargıtay HGK, 4-275/459, 03.10.1990 (Kazancı).

⁷⁹ Yargıtay HGK, 4-926/742, 17.10.2001 (Kazancı).

⁸⁰ Yargıtay 4 HD, 6920/3478, 10.03.2009 (Kazancı).

⁸¹ Bamberger (n 17) BGB § 12 Rn 106. AİHM’e göre kişinin resmi, kişinin eşsiz özelliklerini ortaya koyduğundan ve onu başkalarından ayırt etmeye yaradığından onun kişiliğinin en önemli parçalarından biridir (*Lillo-Stenberg and Sæther v Norway* App no 13258/09 (ECHR, 16 January 2014), § 26).

⁸² Gümüş ve Kocabaş’a göre, resmin “görünüm” ve “tanınabilirlik” olmak üzere iki unsuru vardır (Gümüş (n 1) 365-366; Kocabaş (n 50) 38).

⁸³ FSEK m 22’de de yer alan çoğaltma sözcüğü, Ayiter’e göre FSEK’te teknik bir terim olarak kullanılmakta ve eserin tekrarlanması olanağını sağlayan bir eser nüshasının elde edilmesidir (Nuşin Ayiter, *Hukukta Fikir ve San’at Ürünleri* (2. Bası, Sevinç 1981) 128). Öztan’a göre çoğaltma, geniş kapsamlı bir kavramdır ve FSEK m 22’deki anlamıyla bir eserin maddi varlığı olan bir hususla her türlü birleştirilmesi suretiyle, insanın, onu doğrudan doğruya veya dolaylı olarak herhangi bir yolla algılayabileceği şekle sokulmasıdır (Öztan (n 45) 355).

⁸⁴ Gümüş (n 1) 365. Köprülü bu durumu “fiziksel görünümün kopya edilmesi veya yansıtılması” biçiminde ifade etmektedir (Köprülü (n 48) 281).

⁸⁵ Engels (n 27) KUG § 22 Rn 20.

⁸⁶ Öztan (n 45) 356; Louisa Specht, ‘Das Recht am eigenen Bild (§§ 22 ff. KUG)’ iç Thomas Dreier ve Gernot Schulze (edr), *Urheberrechtsgesetz: UrhG, Urheberrechtswahrnehmungsgesetz, Kunsturhebergesetz Kommentar* (6. Bası, CH Beck 2018) KUG § 22 Rn 1; Engels (n 27) KUG § 22 Rn 20.

fotoğrafının çekilmesi, resminin çizilmesi veya görüntüye kaydedilmesi şeklinde olabilir⁸⁷. Ancak resmedilme bunlarla sınırlı değildir. Başka yöntemlerle de kişi resmedilebilir.

Kişi, resmin konusu haline getirilirken birtakım araçlardan yararlanır. Bunlar, kalem, fırça, fotoğraf makinesi, kamera gibi araçlar olabilir. Bunlar gibi bilindik resmetme araçlarının yanında asıl işlevi resmetme olmayan başka araçlarla, örneğin kibrit çöpü, insan gibi araçlarla da kişinin dış görünüşü elde edilebilir. Kişi resmedilirken kullanılan yöntemin veya aracın bir önemi yoktur⁸⁸. Çoğaltma kavramına kişinin dış görünüşünün herhangi biçimdeki çoğaltması da dahildir⁸⁹.

Kişinin dış görünüşü hangi yöntem veya araçla resmedilirse resmedilsin, mutlaka görüntülenebilen bir cisim üzerinde biçimlenmiş olmalıdır⁹⁰. Bu, kâğıt, bez, tuval, ekran gibi bir cisim olabilir. Tıpkı resmetme araçlarında olduğu gibi, asıl işlevi resmedilen biçimi yansıtmak olmayan (toprak, taş, alçı, plastik gibi⁹¹) bir cisim üzerinde biçimlenme de söz konusu olabilir. Kişinin dış görünüşünü elde ederken kullanılan yöntem veya araç gibi resmin üzerinde biçimlendiği cismin de bir önemi yoktur⁹². Bu cismin görüntülenebilir olması yeterlidir.

Çoğaltma kavramına sadece kişinin dış görünüşünün basılı kopyadaki çoğaltması değil, herhangi bir ortamdaki çoğaltması da dahildir⁹³. Öğretideki bir görüşe göre, kişinin dış görünüşü yalnız iki boyutlu bir cisim üzerinde biçimlenmiş olursa kişinin resmi olarak kabul edilebilir⁹⁴. Bu görüşe göre, üç boyutlu bir cisim üzerinde biçimlenmiş bir dış görünüş kişinin resmi olarak kabul edilmez. Çoğaltmanın geniş yorumlanması gerekliliği sebebiyle bu görüşe katılmıyoruz⁹⁵.

⁸⁷ Büchler (n 30) Art 28 N 9.

⁸⁸ Gümüş (n 1) 365; Öztan (n 45) 768; Kılıçoğlu (n 53) 48; Acabey (n 48) 19; Antalya, *Manevi Tazminat* (n 48) 129.

⁸⁹ Fricke (n 3) KUG § 22 Rn 5; Engels (n 27) KUG § 22 Rn 20.

⁹⁰ Köprülü'ye göre resim "maddi bir şey üzerinde" kopya edilmiş olmalıdır (Köprülü (n 48) 281). Bizim kullandığımız "cisim", yazarın ifadesi ile özdeş anlamdadır. Zira cismin maddi bir varlığa sahip olduğu kuşkusuzdur.

⁹¹ Mustafa Ateş, *Fikrî Hukukta Eser* (1. Bası, Turhan 2007) 430.

⁹² Gümüş (n 1) 365; Ateş (n 91) 430; Acabey (n 48) 19.

⁹³ Fricke (n 3) KUG § 22 Rn 5; Engels (n 27) KUG § 22 Rn 20.

⁹⁴ Kayıhan İçel, *Kitle İletişim Hukuku* (2. Bası, İstanbul Üniversitesi 1985) 94.

⁹⁵ Aynı yönde bkz Gümüş (n 1) 366; Kocabaş (n 50) 38; Ateş (n 91) 431.

2. Kişinin Dış Görünüşü

Kişinin resminin sahip olması gereken ikinci unsur, kişinin dış görünüşüdür⁹⁶. Kişinin dış görünüşünü yansıtmayan bir biçim, kişinin resmi olarak kabul edilemez⁹⁷. Kişiyi ilişkin yapılan tasvirin görsel olarak değil de sözel olarak ortaya çıkmasında da aynı sonuca varmak mümkündür⁹⁸.

Görünüş, kişinin dış görünüşüne nazaran daha geniş bir anlam taşır. Bu yüzden ki görünüş şeklindeki bir ifade, kişinin resmi kavramının bir unsuru olarak ifade edilmemelidir. Zira görünüş, ancak iki özelliğe sahip olduğunda kişinin resminin bir unsuru olarak anlamlı hale gelir: Birincisi, görünüş, “kişi”nin görünüşü olmalıdır. Resmedilen biçim, kişinin kendisi değil, sözelimi kişinin taşınır veya taşınmaz bir eşyası ise bu görünüş, kişinin resmi kavramı kapsamında değerlendirilmez⁹⁹. İkincisi, görünüşün, kişinin “dış” görünüşü olması gereklidir¹⁰⁰. Bu yüzden kişinin hastanede çektiği göğüs ve baş tomografisi ile hamile bir kadının çektiği ultrason kişinin resmi kavramına dahil edilemez¹⁰¹.

İlk olarak belirtmek gerekir ki kişinin dış görünüşü olduğu gibi resmedilebilir¹⁰². Bu anlamda, kişinin resmi kavramına başta kişinin kalem, fırça gibi araçlarla yapılan biçimi gireceği gibi onun fotoğraf makinesi, kamera gibi araçlarla çekilmiş görüntüsü de girer¹⁰³. Bunlar, kişinin dış görünüşünün olduğu gibi resmedildiği hallere örnektir.

Kişinin dış görünüşü olduğundan farklı olarak da resmedilebilir. Kişinin resminin diğer unsurlarının bulunması kaydıyla kişinin dış görünüşünün olduğu gibi resmedilmesi zorunlu değildir¹⁰⁴. Bu, çoğaltma kavramının geniş yorumlanmasıyla doğrudan ilgilidir. Çoğaltma kavramı, kişinin dış görünüşünün her türlü biçimde ve ortamdaki çoğaltmasını kapsadığından böyle bir sonuca ulaşmak mümkündür. Bu bakımdan kişinin dış görünüşünün olduğundan farklı olarak resmedilmesinin akla

⁹⁶ Köprülü (n 48) 281; Gümüş (n 1) 365; Bellican (n 53) 545; Parlak Börü, *Fotoğraf* (n 9) § 5 II 2; Bamberger (n 17) BGB § 12 Rn 107.

⁹⁷ Kocabaş (n 50) 38; Engels (n 27) KUG § 22 Rn 21.

⁹⁸ Bellican (n 53) 545. Yazar, bir roman yazarının kurduğu cümlelerle ve benzetmelerle bir kişiyi tasvir etmesi halinde, bunun görsel bir tasvir olmaması sebebiyle kişinin resmi üzerindeki hakka ilişkin bir değerlendirmenin yapılamayacağını belirtir. Ancak yazara göre, bir ressamın harfleri ve sözcükleri çizgi yerine kullanarak kişinin portresini çizmesi durumunda kişinin resmi üzerindeki hakkın ihlali söz konusu olabilir (Bellican (n 53) 546 dn 34).

⁹⁹ Parlak Börü, *Fotoğraf* (n 9) § 5 II 2; Matthias Prinz, ‘Presse im Wettbewerbsrecht (S 7)’ iç Karl-Heinz Fezer, Wolfgang Büscher ve Eva Inés Oberfell (edr), *Lauterkeitsrecht, Kommentar zum Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (UWG), Band 1, Internationales Lauterkeitsrecht, Lauterkeitsrechtliche Spezialthemen, Geschichte - Systematik - Grundlagen, §§ 1 bis 3 UWG* (3. Bası, CH Beck 2016) Rn 153. Parlak Börü’ye göre, kişinin sahip olduğu köpeğin resminin kartpostal biçiminde basılarak dağıtılması veya oturduğu taşınmazın resminin yayımlanması, FSEK m 86 kapsamında değildir. Zira söz konusu görünüşler, kişiye ait görünüşler olmayıp bir eşyaya ait görünüşlerdir.

¹⁰⁰ Parlak Börü, *Fotoğraf* (n 9) § 5 II 2.

¹⁰¹ ibid § 5 II 2.

¹⁰² Kişinin olduğu gibi resmedilmesinin “dar anlamda resim” olarak nitelendirildiği yönünde bkz Kılıçoğlu (n 53) 48.

¹⁰³ Zevkilier, Acabey ve Gökyayla (n 48) 462; Helvacı, *Koruyucu Davalar* (n 48) 72; Yavuz, Alıca ve Merdivan (n 44) 2960; Helvacı, *Gerçek Kişiler* (n 48) 134; Oğuzman, Seliçi ve Oktay-Özdemir (n 48) N 618.

¹⁰⁴ Gümüş (n 1) 365; Öztan (n 45) 768; Kılıçoğlu (n 53) 48.

ilk gelen örneği olan karikatürün durumu değerlendirilebilir¹⁰⁵. Kişiyi aynen yansıtan resimden farklı olarak karikatürün en önemli özelliği, kişinin yüz ve vücut hatlarının abartılı bir biçimde resmedilmesidir¹⁰⁶. Kişinin dış görünüşünün olduğundan farklı şekilde resmedilmesi mümkün olduğuna göre, karikatürün kişinin resmi kavramının bir parçası olduğu açıktır¹⁰⁷.

Fotoğraf¹⁰⁸, resim ve karikatür dışında kişinin resmi olarak kabul edilenlerden bir diğeri fotomontajdır¹⁰⁹. Sözgelimi, kişinin yüzünü başkasının bedeniyle birleştiren bir görüntü, onun dış görünüşünü yansıtır. Buradan kişinin dış görünüşüne ilişkin önemli bir sonuç çıkarmak mümkündür. Şöyle ki kişinin dış görünüşünün tamamının resmedilmesi zorunlu değildir¹¹⁰. Kişinin dış görünüşünün onu tanınabilir kılan bir parçasının resmedilmesi, kişinin dış görünüşünün yansıtılması için yeterlidir¹¹¹.

Grafik, çizgi roman figürü, silüet gibi biçimler de kişinin resmi olarak kabul edilir¹¹². Bunların dışında, sikke, bilgisayar oyunu figürü ve ölüm maskesi de kişinin resmi kavramı kapsamındadır¹¹³. Görüldüğü gibi kişinin dış görünüşü iki boyutlu bir cismin yanı sıra ölüm maskesi örneğinde olduğu gibi üç boyutlu bir cisim üzerinde de biçimlenebilir. Kişinin dış görünüşünü yansıtan üç boyutlu biçime başka bir örnek olarak heykel akla gelebilir. Heykel, öğreti tarafından kişinin resmi olarak kabul edilmektedir¹¹⁴. Bunun yanında, teknolojinin gelişmesiyle beraber hologram¹¹⁵ olarak isimlendirilen görüntünün kişinin resmi kavramı kapsamında olup olmadığı akla gelebilir. Kanaatimizce tıpkı heykel gibi hologram da kişiye ait görüntüyü dış dünyaya yansıtabilmesi nedeniyle kişinin resmi olarak kabul edilmelidir. Aynı şekilde, büst ve maket de bu kapsamda kişinin resmi olarak değerlendirilebilir¹¹⁶.

¹⁰⁵ Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük'e göre karikatür, Fransızca kökenli bir isimdir ve şöyle tanımlanmıştır: “İnsan ve toplumla ilgili her tür olayı konu alarak abartılı bir biçimde veren, düşündürücü ve güldürücü resim” <<http://sozluk.gov.tr>> Erişim Tarihi 28.04.2020.

¹⁰⁶ Gümüş (n 1) 365 dn 11; Kılıçoğlu (n 53) 50-51; Acabey (n 48) 20.

¹⁰⁷ Gümüş (n 1) 365; Zevkliler, Acabey ve Gökyayla (n 48) 462; Helvacı, *Koruyucu Davalar* (n 48) 72; Öztan (n 45) 768; Tekinalp (n 46) § 18 N 15; Acabey (n 48) 20; Kılıçoğlu (n 53) 48; Yavuz, Alca ve Merdivan (n 44) 2960; Ertüle (n 48) 99; Prinz (n 99) Rn 153; Antalya, *Manevi Tazminat* (n 48) 128; Helvacı, *Gerçek Kişiler* (n 48) 134; Oğuzman, Seliçi ve Oktay-Özdemir (n 48) N 618; Specht (n 86) KUG § 22 Rn 1; Engels (n 27) KUG § 22 Rn 20; Fricke (n 3) KUG § 22 Rn 5.

¹⁰⁸ Ataay fotoğraf ile resmi aynı anlamda kullanılmaktadır (Ataay (n 48) 145).

¹⁰⁹ Acabey (n 48) 30-31; Prinz (n 99) Rn 153; Oğuzman, Seliçi ve Oktay-Özdemir (n 48) N 618; Engels (n 27) KUG § 22 Rn 20.

¹¹⁰ Engels (n 27) KUG § 22 Rn 21.

¹¹¹ Parlak Börü'ye göre kişinin sadece belirli uzuvlarının resmedilmesi de tanınabilirliği sağladığı ölçüde koruma kapsamındadır (Parlak Börü, *Fotoğraf* (n 9) § 5 II 2).

¹¹² Prinz (n 99) Rn 153; Engels (n 27) KUG § 22 Rn 20; Fricke (n 3) KUG § 22 Rn 5.

¹¹³ Prinz (n 99) Rn 153; Specht (n 86) KUG § 22 Rn 1; Engels (n 27) KUG § 22 Rn 20; Fricke (n 3) KUG § 22 Rn 5.

¹¹⁴ Gümüş (n 1) 366; Helvacı, *Koruyucu Davalar* (n 48) 72-73; Specht (n 86) KUG § 22 Rn 1; Engels (n 27) KUG § 22 Rn 20; Fricke (n 3) KUG § 22 Rn 5; Antalya, *Manevi Tazminat* (n 48) 128.

¹¹⁵ Türk Dil Kurumu Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü'ne göre hologram, “Holografi işleminde, üçboyutlu görüntüyü oluşturmak üzere gerekli bilgileri taşıyan resim”dir <<http://sozluk.gov.tr>> Erişim Tarihi 28.04.2020. Hologram, holografi yöntemiyle elde edilebilen, üç boyutlu bir yapıda görüntülenebilen bir resimdir (Karl-Heinz Fezer, *Markenrecht* (4. Basi, CH Beck 2009) § 3 Rn 499).

¹¹⁶ Ateş (n 91) 431; Öztan (n 45) 768. Kişinin dış dünyaya yansımaları ve onun diğer kişilerden ayrılmasını sağlayan tüm görüntülerin resim kapsamında olduğu yönünde bkz Helvacı, *Koruyucu Davalar* (n 48) 72-73. Resim kavramının geniş yorumlanması gerektiği yönünde bkz Tekinalp (n 46) § 18, N 15.

3. Tanınabilirlik

Kişinin resmi kavramının sahip olması gereken üçüncü unsur, tanınabilirliktir¹¹⁷. Kişinin resmi kavramından söz edebilmek için resmedilmiş kişinin resme konu olan biçimden tanınabilmesi gerekir¹¹⁸. Kişinin tanınabilmesine elverişli olmayan bir biçimin kişinin resmi olarak kabul edilebilmesi mümkün değildir. Başka bir ifadeyle, biçime bakıldığında kişiyi tanıyabilmek, ayırt edebilmek mümkün değilse kişinin resminden söz edilemez¹¹⁹. Alman Federal Mahkemesinin yerleşik içtihatlarına göre tanınabilirlik, kişinin resminin sahip olması gereken bir unsurdur¹²⁰.

Kural olarak, tanınabilirlik yüz hatlarının suretinden ileri gelir¹²¹. Kişinin yüz hatlarının tasviri, onun tanınabilmesini sağlar¹²². Ancak kişinin yüz hatları onun tanınabilmesini sağlama konusunda birincil olsa da tek gösterge değildir. Başka bir deyişle, kişinin yüz hatlarının varlığı olmazsa olmaz değildir¹²³. Kişinin dış görünüşünün başka özellikleri de tanınabilirliği sağlayabilir¹²⁴. Sözcülemi, kişinin vücut yapısı, saç biçimi, özel giysileri, duruşu da onun tanınabilmesine imkân verir¹²⁵. Aynı şekilde, kişinin kafa biçimi, özel bir özü ve özel dövmeleri de bu kapsamda değerlendirilir¹²⁶. Kısaca, kişinin tanınabilmesine hizmet eden tüm araçlar bu değerlendirmede dikkate alınmalıdır¹²⁷.

¹¹⁷ Franko (n 56) 43; Köprülü (n 48) 281; Gümüş (n 1) 366; Kocabaş (n 50) 38; Aebi-Müller, *Persönlichkeitsschutz* (n 26) N 828; Öztan (n 45) 768; Bellican (n 53) 545; Parlak Börü, *Fotoğraf* (n 9) § 5 II 2; Prinz (n 99) Rn 154; Antalya, *Manevi Tazminat* (n 48) 128. Öğretide “tanınabilirlik” yerine “teşhise elverişlilik” ifadesi de kullanılmaktadır (Ateş (n 91) 430). Helvacı’ya göre, kişinin dış yaşama yansımaları ve onun diğer kişilerden ayrılmasını sağlayabilen bir görüntü, resim üzerindeki hak kapsamında kabul edilmelidir (Helvacı, *Koruyucu Davalar* (n 48) 72-73). Yazarın resmedilen kişinin diğer kişilerden ayrılması ile kastettiğinin “tanınabilirlik” olduğu ve tanınabilirliği resmin bir unsuru olarak kabul ettiği kanaatindeyiz. Zira resmedilen kişiyi diğer kişilerden ayırt edebilme, onun tanınabilmesi ile özdeş anlamdadır. Resmedilen kişinin diğer kişilerden ayırt edilemediği bir görüntüsü, onun tanınabilmesini de sağlamaz. Öğretide Erlüle’nin de benzer biçimde konuyu ele aldığı görülmektedir. Yazar, konuyu ele alırken kişiyi dış dünyaya tanıtmaya ve onu diğer kişilerden ayırma hususlarına değinmiş, bunların bulunması halinde resmin kişilik değeri olarak kabul edilebileceğini belirtmiştir (Erlüle (n 48) 99). Yazarın bu yaklaşımından “tanınabilirlik” unsurunu kabul ettiği sonucuna varılmaktadır.

¹¹⁸ Haupt (n 27) § 41 Rn 51; Prinz (n 99) Rn 154; Specht (n 86) KUG § 22 Rn 3; Herrmann (n 27) KUG § 22 Rn 4.

¹¹⁹ Biçimin öznesi olan kişi tanınabiliyorsa, kişilik hakkının ihlali gündeme gelebilecektir. Onun tanınabilmesi, kişinin resmi bakımından olmazsa olmaz bir unsurdur (Aebi-Müller, *Persönlichkeitsschutz* (n 26) N 828).

¹²⁰ Alman Federal Mahkemesi 26.06.1979 tarihli bir kararında resmedilmiş kişinin tanınabilirliğinin kökleşmiş bir içtihat olduğunu ortaya koymuştur (BGH NJW 1979, 2205). Alman Federal Mahkemesinin aynı yönde kararları için bkz BGH NJW 1974, 1947; BGH NJW 1958, 827.

¹²¹ Prinz (n 99) Rn 154; Herrmann (n 27) KUG § 22 Rn 4.

¹²² Specht (n 86) KUG § 22 Rn 3; Engels (n 27) KUG § 22 Rn 24.

¹²³ Öztan (n 45) 768.

¹²⁴ Specht (n 86) KUG § 22 Rn 3; Engels (n 27) KUG § 22 Rn 24. Alman Federal Mahkemesinin bir kararına göre, tanınabilirliğin kişinin dış görünüşünün özelliklerine dayandığından söz edilemez. Kural olarak tanınabilirlik kişinin yüz hatlarından ileri gelse de kişinin diğer karakteristik özelliklerinin de dikkate alınması gerekir (BGH GRUR 2000, 717). Bu karara göre, kişinin yüz hatları ile diğer karakteristik özelliklerinin tümünün tanınabilirliğin tespitinde değerlendirilmeye alınması gerektiği sonucuna varılabilir. Dolayısıyla Alman Federal Mahkemesinin tanınabilirliği geniş yorumladığı söylenebilir.

¹²⁵ Prinz (n 99) Rn 154; Engels (n 27) KUG § 22 Rn 24; Fricke (n 3) KUG § 22 Rn 7; Herrmann (n 27) KUG § 22 Rn 4. İmre’ye göre, kişinin vücut yapısı, yüzünün şekli ve fizyonomisi, kişinin varlığının esaslı unsurlarındandır ve onun kişiliğini gösterir, onu tasvir eder (İmre, ‘Özel Hayat’ (n 48) 164; İmre, *Medeni Hukuk* (n 48) 474). Aynı yönde bkz Acabey (n 48) 19-20.

¹²⁶ Engels (n 27) KUG § 22 Rn 24. Sikke ve silüetin tanınabilirliği sağlayabileceği yönünde bkz Specht (n 86) KUG § 22 Rn 3. Sikke ve silüetin kişinin resminin diğer unsurlarını sağlaması koşuluyla kişinin resmi olarak kabul edilebildiğinden bahsetmiştik (III, B, 2). Specht, sikke ve silüetin tanınabilirliği sağlamaya elverişli olduğunu belirtmiştir. Aynı şekilde Parlak Börü de bir kişinin profilden veya önden yüzdeki duyu organlarını göstermeyen silüetinin, söz konusu silüetin kişinin içinde bulunduğu sosyal çevre içerisinde tanınabilmesine imkân sağlaması halinde kişinin resmi olarak kabul edileceğini belirtmiştir (Parlak Börü, *Fotoğraf* (n 9) § 5 II 2).

¹²⁷ Herrmann (n 27) KUG § 22 Rn 4. Fricke’ye göre kişinin tanınabilmesi kişisel resim öğeleri yoluyla olur. Bu kişisel resim öğeleri arasında yüz hatlarından saç biçimine kadar kişiye ait pek çok özellik bulunur (Fricke (n 3) KUG § 22 Rn 7).

Tanınabilirlik, resme eşlik eden birtakım öğelerden elde edilebilir. Bu öğelere resim detayları, resim başlığı, eşlik eden metin ya da önceki yayınlarla veya aynı dergideki diğer yayınlarla ilişki örnek gösterilebilir¹²⁸. Bu gibi öğelerin kişinin tanınabilmesini sağlama işlevi bulunur. Bu durum hiç kuşkusuz kişinin tanınabilmesine hizmet eden araçların bütünüyle dikkate alınması gerekliliğinin bir yansımasıdır.

Göstermelik rötuş, yüzün buzlanması, resmin bazı kısımlarının küçük bir şekilde kesilmesi ve hatta göz şeridinin kullanılması tanınabilirliği ortadan kaldırmak için yeterli değildir¹²⁹. Kişinin tanınabilmesini engelleme aracı olarak en çok kullanılan yöntemler, yüzün buzlanması ve göz şerididir. Yüzün buzlanması ile göz şeridinin kullanılmasında yüzün bir kısmı tanınmaz hale getirilir. Ancak bunların her durumda kişinin tanınabilmesini engellediği söylenemez¹³⁰. Nitekim yüzün buzlanması halinde eğer kişi saç biçimi ve giysi gibi onu tanınmaz hale getirmeyen dış görünüş özellikleri yoluyla tanınabiliyorsa, yüzün buzlanması yönteminin tanınabilirliği ortadan kaldırdığından söz edilemez¹³¹. Aynı şekilde, göz şeridinin kullanılması genellikle yüzün sadece bir kısmını kaplar. Bu yüzden kişinin göz şeridine rağmen tanınabilmesi mümkün olduğundan göz şeridinin de tanınabilmeyi ortadan kaldırdığından bahsedilemez¹³². Dolayısıyla her durumda kişinin dış görünüşüne ait diğer özellikler ile eşlik eden öğeler dikkate alınmalıdır¹³³. Yalnızca yüzün buzlanması veya göz şeridinin kullanılmasına aldanılmamalı, kişinin dış görünüşüne ait tüm özellikler ile eşlik eden öğelerin bütünüyle değerlendirilmesi sonucu kişinin tanınabilir olup olmadığı sonucuna varılmalıdır¹³⁴.

Tanınabilirlik değerlendirilirken esas alınması gereken ölçüt, ortalama bir okurun veya izleyicinin anlama yeteneği değildir. Tasvir edilen kişinin üçüncü kişiler tarafından tanınabileceğini kabul etmek için makul bir nedenin bulunması yeterlidir¹³⁵. Bunun için tasvir edilen kişiye ait biçimin kişinin mensubu olduğu sosyal çevre içerisinde tanınmasına elverişli olup olmadığı değerlendirilmelidir. Eğer kişinin yakın tanıdık çevresinde tanınabilmesini sağlayan bir biçim varsa, kişinin resmi kavramının

¹²⁸ Prinz (n 99) Rn 154; Specht (n 86) KUG § 22 Rn 3. Parlak Börü'nün eserinde yer verdiği Alman Federal Mahkemesinin bir kararında, bir derginin kapak sayfasındaki çıplak sırtı görünen kadının dergi içindeki diğer görsellerden ötürü tanınabilir olduğu yönünde karar verildiği görülmektedir (Parlak Börü, *Fotoğraf* (n 9) § 5 II 2).

¹²⁹ Specht (n 86) KUG § 22 Rn 3.

¹³⁰ Engels (n 27) KUG § 22 Rn 26.

¹³¹ Fricke (n 3) KUG § 22 Rn 7.

¹³² Prinz (n 99) Rn 154; Fricke (n 3) KUG § 22 Rn 7

¹³³ Engels (n 27) KUG § 22 Rn 26. Parlak Börü'nün eserinde yer verdiği Avusturya Temyiz Mahkemesinin bir kararına göre, kişinin yüzü bantlama veya flulaştırma ile kapatılmış olsa da diğer karakteristik özellikler kişinin tanınmasını mümkün kılıyorsa, kişi sözü edilen resmin yayımına itiraz edebilir (Parlak Börü, *Fotoğraf* (n 9) § 3 IV D).

¹³⁴ AİHM vermiş olduğu bir kararda, bir belgeselde yer alan başvuranın görüntüsünün bulanıklaştırmadan yayınlanmasında herhangi bir kamu yararı bulunmadığına hükmetmiştir (*Brenner v Turkey* App no 37428/06 (ECHR, 13 October 2015)). AİHM'in kişinin tanınabilirliğini ortadan kaldırmaya elverişli bir görüntü bulanıklaştırmasını ihlalin varlığını araştırırken ölçüt olarak ele aldığı görülmektedir.

¹³⁵ Prinz (n 99) Rn 154; Specht (n 86) KUG § 22 Rn 7; Engels (n 27) KUG § 22 Rn 22; Fricke (n 3) KUG § 22 Rn 7; BGH GRUR 1979, 732-733; BGH GRUR 1962, 211.

varlığı kabul edilir¹³⁶. Yargıtayın vermiş olduğu bir kararda, kişinin “yakın çevresi” tarafından tanınabilmesine elverişli olup olmadığı değerlendirilmiştir¹³⁷.

Tasvir edilen kişinin yakın tanıdık çevresi, kişinin en yakın arkadaş ve aile çevresinden geniş bir çevredir¹³⁸. Tasvir edilen kişinin yalnız en yakın arkadaş ve aile çevresinde tanınabilir olması, sadece o çevrede bilinen durumlar nedeniyle kişinin resmi kavramının kabulü için yeterli değildir¹³⁹. Tasvir edilen kişinin etki edemeyeceği, kendisini kolaylıkla tanıtmaya imkân bulamayacağı bir çevrede tanınabilir olması gerekir¹⁴⁰. Tasvir edilen kişiyle biçim arasındaki ilişkinin kurulabilmesi bakımından olağan bir inceleme ve dikkat yeterlidir¹⁴¹.

İsviçre Federal Mahkemesinin bir kararında, kişinin görsel olarak değil de sözel olarak tasvir edildiği, başka bir ifadeyle kişinin resmi üzerindeki hakkın tartışma konusu yapılmadığı bir uyuşmazlıkta ilk derece mahkemelerinin tanınabilirliğe ilişkin değerlendirmelerine yer verilmiştir. Söz konusu mahkeme kararlarında her ne kadar kişinin resmi üzerindeki hak odağında bir tanınabilirlik değerlendirilmesi yapılmamış olsa da bu açıklamaların kişinin görsel olarak tasvir edildiği durumlar için de geçerli olduğunu söyleyebilmek mümkündür. İsviçre ilk derece mahkemelerinin tanınabilirlik değerlendirmesinde “yakın tanıdık çevresi”ni ölçü aldığı görülmektedir. “Yakın tanıdık çevresi” kavramıyla tasvir edilen kişinin yaşamının önemli bir bölümünü geçirdiği, onun yaşadığı ve çalıştığı yer ile yakın arkadaş ve aile çevresinin yaşadığı yer ifade edilmektedir¹⁴².

IV. Sonuç

Kişinin resmi üzerindeki hakka dayanarak bir hukuki koruma talep etmeden önce hak talebine konu olan biçimin “kişinin resmi” olarak nitelendirilip nitelendirilemeyeceği belirlenmelidir. Eğer hak talebine konu olan biçim, kişinin resmi olarak nitelendirilemezse kişinin resmi üzerindeki hakka dayanarak bir talepte bulunabilmek mümkün olmaz. Bu yüzdendir ki kişinin resmi üzerindeki hakkın konusu olan bu kavramın sınırlarını belirlemek önem taşır.

¹³⁶ Parlak Börü, *Fotoğraf* (n 9) § 5 II 2; Prinz (n 99) Rn 154; Specht (n 86) KUG § 22 Rn 7; Engels (n 27) KUG § 22 Rn 23; Fricke (n 3) KUG § 22 Rn 7. Parlak Börü’nün eserinde yer verdiği bir kararda Alman Federal Mahkemesi (BGH GRUR 1979, 732-733), hususi vücut duruşundan ve takımına özel formasından kalede sırtı dönük duran ünlü futbolcunun resminin tanınabilirlik şartını sağladığına “sporla ilgili olan bir kimsenin resimdeki kişinin kim olduğunu tanımakta hiç zorlanmayacağını gözeterek” hükmetmiştir (Parlak Börü, *Fotoğraf* (n 9) § 5 II 2).

¹³⁷ “Davacının resmi, rızası dışında çekilerek ve yakın çevresi tarafından tannacak şekilde bilgilerle birlikte yüzü kısmen kapatılarak gazetede yayınlanmıştır. (...) yakın çevresi tarafından tanınmasına imkan verecek biçimde fotoğrafının da yayınlanması suretiyle gerçekleştirilen bu şekildeki bir yayının davacının kişilik haklarına saldırı oluşturduğu açıktır” (Yargıtay 4 HD, 11682/12657, 21.11.2006 (Kazanıcı)).

¹³⁸ KG, Urteil vom 24.04.2009 – 9 U 69/08 (ZUM-RD 2012, 27-28).

¹³⁹ Engels (n 27) KUG § 22 Rn 23; Fricke (n 3) KUG § 22 Rn 7.

¹⁴⁰ Engels (n 27) KUG § 22 Rn 23; Fricke (n 3) KUG § 22 Rn 7.

¹⁴¹ Parlak Börü, *Fotoğraf* (n 9) § 5 II 2. Yazara göre olağan inceleme ve dikkatin ölçüsünde dürüstlük kuralı esas alınmalıdır.

¹⁴² BGE 135 III 145. Kişinin sözel olarak tasvir edildiği durumlar bakımından tanınabilirlik ölçütüne dair detaylı açıklamalar için bkz Şafak Parlak Börü, ‘Esra Kararı Işığında Bir Hassas Denge Değerlendirmesi: Kişilik Haklarının Korunması vs. Sanat Özgürlüğü’ (2017) 8(2) İnÜHFD 249, 276 vd.

Kişinin resmi, tasvir edilen kişinin dış görünüşünü onun tanınabilmesine imkân verecek ölçüde yansıtan biçimdir. Söz konusu biçim, üç unsura sahip olmak kaydıyla kişinin resmi olarak nitelendirilebilir: Çoğaltma, kişinin dış görünüşü ve tanınabilirlik. Bu üç unsurdan birinin mevcut olmaması, söz konusu biçimi kişinin resmi olarak nitelendirmeyi önler.

Çoğaltma, kişinin dış görünüşünün kopya edilmesidir. Bu kavramın geniş yorumlanması gerekir. Kişinin resmedilmesinde kullanılan tekniğin ve bunun niteliğinin bir önemi bulunmaz. Kişinin resmi, kalem, fırça, fotoğraf makinesi, kamera gibi araçlarla elde edilebileceği gibi asıl işlevi resmetme olmayan başka araçlarla da elde edilebilir. Kişinin dış görünüşünün elde edilmesinde kullanılan tekniğin veya aracın önemi olmamakla birlikte bu görünüşün mutlaka görüntülenebilen bir cisim üzerinde biçimlenmesi gerekir. Görüntülenebilir olmak kaydıyla kişiye ait dış görünüşün biçimlendiği cismin de bir önemi bulunmaz.

Kişinin dış görünüşü, kişinin resminin ikinci unsurudur. Kişinin dış görünüşünü yansıtmayan bir biçim, kişinin resmi olarak kabul edilmez. Görünüşün mutlaka kişiye ait bir görünüş olması ve bunun kişinin dış görünüşü olması gerekir. Kişiye ait olmayan, sözgelimi kişinin eşyasının görünüşü ile kişinin dış görünüşünü yansıtmayan, sözgelimi kişinin ultrasonu kişinin resmi kavramına dahil edilmez. Kişinin dış görünüşünün olduğu gibi resmedilmesi mümkün olduğu gibi kişinin dış görünüşünün olduğundan farklı olarak resmedilmesi de kişinin resmi kavramına dahildir.

Kişinin resminin sahip olması gereken sonuncu unsur, tanınabilirliktir. Söz konusu biçim, kişinin tanınmasına elverişli bir biçim değilse, başka bir ifadeyle kişinin teşhisi bahse konu biçimden mümkün değilse, kişinin resmi kavramının varlığı kabul edilmez. Kural olarak kişinin tanınabilmesine imkân sağlayan, kişinin yüz hatlarıdır. Ancak kişinin yüz hatları, tanınabilirlik bakımından yegane gösterge değildir. Kişinin dış görünüşüne ait başka özelliklerin yanı sıra resme eşlik eden birtakım öğeler de tanınabilirliği sağlayabilir. Yüzün buzlanması ve göz şeridi, tanınabilirliği engelleme amacıyla kullanılan yöntemlerdir. Ancak bu yöntemler her zaman tanınabilirliği ortadan kaldırmazlar. Kişinin tanınabilir olup olmadığı değerlendirilirken onun yakın tanıdık çevresinde tanınabilir olup olmadığına bakılmalıdır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author declared that this study has received no financial support.

Bibliyografya/Bibliography

- Acabey MB, 'Basın Özgürlüğü ve Bu Özgürlüğün Bir Sınırı Olarak Kişilik Hakkı' (2013) 8(Özel Sayı) YÜED (Prof. Dr. Aydın Zevkliler'e Armağan) 1-54.
- Aebi-Müller RE, 'Art. 28' iç Peter Breitschmid ve Alexandra Jungo (edr), *CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Personen- und Familienrecht - Partnerschaftsgesetz, Art. 1-456 ZGB - PartG* (3. Bası, Schulthess 2016) [CHK].
- Aebi-Müller RE, *Personenbezogene Informationen im System des zivilrechtlichen Persönlichkeitsschutz* (1. Bası, Stämpfli 2005) [Persönlichkeitsschutz].
- Akipek JG, Akıntürk T ve Ateş D, *Türk Medeni Hukuku, Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, Birinci Cilt* (12. Bası, Beta 2015).
- Antalya OG, 'Borçlar Hukuku Genel Hükümler' iç O Gökhan Antalya (ed), *Marmara Hukuk Yorumu, Cilt V/1, 2* (2. Bası, Seçkin 2019) [Borçlar Hukuku].
- Antalya OG, *Manevi Zararın Belirlenmesi ve Manevi Tazminatın Hesaplanması, Türk Hukukunda Manevi Tazminatın İki Aşamalı Olarak Belirlenmesine İlişkin Bir Model Önerisi* (1. Bası, Legal 2017) [Manevi Tazminat].
- Arpacı A, *Kişiler Hukuku (Gerçek Kişiler)* (2. Bası, Beta 2000).
- Ataay A, *Şahıslar Hukuku, Giriş - Hakiki Şahıslar* (3. Bası, Fakülteler 1978).
- Ateş M, *Fikrî Hukukta Eser* (1. Bası, Turhan 2007).
- Ayiter N, *Hukukta Fikir ve San'at Ürünleri* (2. Bası, Sevinç 1981).
- Bamberger HG, 'Titel 1, Natürliche Personen, Verbraucher, Unternehmer (§ 1 - § 14)' iç Heinz Georg Bamberger, Herbert Roth, Wolfgang Hau ve Roman Poseck (edr), *Beck'scher Online-Kommentar BGB* (53. Bası, CH Beck 2020).
- Başpınar V, 'Kişilik Hakkı Açısından Kelepçeleme Sözleşmeleri' (1999) 56(1) ABD 17-34.
- Bellican C, 'Şeref ve Haysiyetin Korunması, Özel Hayatın Gizliliği ve Sanat Özgürlüğü: Özel Hukuk Açısından Bir Değerlendirme', *Prof. Dr. Rona Serozan'a Armağan Cilt I* (On İki Levha 2010) 535-592.
- Büchler A, 'Art. 28' iç Jolanta Kren Kostkiewicz, Stephan Wolf, Marc Amstutz ve Roland Fankhauser (edr), *OFK - Orell Füssli Kommentar (Navigator.ch), ZGB Kommentar, Schweizerisches Zivilgesetzbuch* (3. Bası, Orell Füssli 2016).
- Çağlayan Aksoy P, *Hukuka ve Ahlakı Aykırılık Unsurları Çerçevesinde Salt Malvarlığı Zararlarının Tazmini* (1. Bası, On İki Levha 2016).
- Dörr BS, 'Art. 28' iç Andrea Büchler ve Dominique Jakob (edr), *Kurzkommentar Schweizerisches Zivilgesetzbuch* (2. Bası, Helbing Lichtenhahn 2018).
- Dural M ve Öğüz T, *Türk Özel Hukuku, Cilt II, Kişiler Hukuku* (20. Bası, Filiz 2019).
- Engels S, 'KunstUrhG § 22 [Recht am eigenen Bilde]' iç Hartwig Ahlberg ve Horst-Peter Götting (edr), *Beck'scher Online-Kommentar Urheberrecht* (26. Bası, CH Beck 2019).
- Erlüle F, *Bedensel Bütünlüğün İhlalinde Manevi Tazminat* (2. Bası, Seçkin 2015).
- Fezer K, *Markenrecht* (4. Bası, CH Beck 2009).
- Franko Nİ, *Şeref ve Haysiyete Tecavülden Doğan Manevi Zararın Tazmini* (1973).
- Fricke M, 'KUG § 22 [Recht am eigenen Bilde]' iç Artur-Axel Wandtke ve Winfried Bullinger (edr), *Praxiskommentar Urheberrecht: UrhR* (5. Bası, CH Beck 2019).
- Gümüş MA, 'Kişinin Resmi (Görünümü) Üzerindeki Hakkı' (1997) 1(1) KOÜHFD 363-386.
- Hatemi H, *Kişiler Hukuku* (7. Bası, On İki Levha 2018).

- Haupt S, '§ 41. Internetrecht' iç Benno Heussen ve Christoph Hamm (edr), *Beck'sches Rechtsanwalts-Handbuch* (11. Bası, CH Beck 2016).
- Hausheer H ve Aebi-Müller RE, 'Persönlichkeitsschutz und Massenmedien - Eine Darstellung der aktuellen privatrechtlichen Ausgangslage' (2004) *recht - Zeitschrift für juristische Weiterbildung und Praxis* 129-150.
- Helvacı S, *Gerçek Kişiler* (8. Bası, Legal 2017) [Gerçek Kişiler].
- Helvacı S, *Türk ve İsviçre Hukuklarında Kişilik Hakkını Koruyucu Davalar (MK md. 24/a fıkra I/ İMK md.28a fıkra I)* (1. Bası, Beta 2001) [Koruyucu Davalar].
- Herrmann MM, 'KunstUrhG § 22 [Recht am eigenen Bilde]' iç Hubertus Gersdorf ve Boris P Paal (edr), *Beck'scher Online-Kommentar Informations- und Medienrecht* (27. Bası, CH Beck 2020).
- İçel K, *Kitle İletişim Hukuku* (2. Bası, İstanbul Üniversitesi 1985).
- İmre Z, 'Şahsiyet Haklarından Şahsın Özel Hayatının ve Gizliliklerin Korunmasına İlişkin Meseleler' (1974) 39(1-4) İÜHFMD 147-168 [Özel Hayat].
- İmre Z, *Medeni Hukuka Giriş (Temel Kavramlar, Medeni Kanununun Başlangıç Hükümleri ve Hakiki Şahıslar Hukuku)* (3. Bası, Fakülteler 1980) [Medeni Hukuk].
- Kılıçoğlu AM, *Şeref, Haysiyet ve Özel Yaşama Basın Yoluyla Saldırlardan Hukuksal Sorumluluk* (4. Bası, Turhan 2013).
- Kirchschläger C, 'Art. 28/28a ZGB' iç Willi Fischer ve Thierry Luterbacher (edr), *Haftpflichtkommentar, Kommentar zu den schweizerischen Haftpflichtbestimmungen* (1. Bası, Dike 2016).
- Kocabaş G, *Türk Hukukunda Basın Özgürlüğünün Sınırı Olarak Kişilik Hakkı* (2004).
- Köprülü B, *Medeni Hukuk, Genel Prensipler - Kişinin Hukuku (Gerçek Kişiler - Tüzel Kişiler)* (2. Bası, Acar 1984).
- Mansel H, 'Titel 1, Natürliche Personen, Verbraucher, Unternehmer (§ 1 - §§ 15-20)' iç Rolf Stürner (edr), *Jauernig Bürgerliches Gesetzbuch: BGB Kommentar* (17. Bası, CH Beck 2018).
- Meili A, 'Art. 28' iç Thomas Geiser ve Christiana Fountoulakis (edr), *Basler Kommentar, Zivilgesetzbuch I, Art. 1-456 ZGB* (6. Bası, Helbing Lichtenhahn 2018).
- Oğuzman MK, Seliçi Ö ve Oktay-Özdemir S, *Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)*, (17. Bası, Filiz 2018).
- Özsunay E, *Gerçek Kişilerin Hukukî Durumu* (3. Bası, Sulhi Garan 1977).
- Öztan F, *Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku* (1. Bası, Turhan 2008).
- Parlak Börü Ş, 'Esra Kararı Işığında Bir Hassas Denge Değerlendirmesi: Kişilik Haklarının Korunması vs. Sanat Özgürlüğü' (2017) 8(2) İnÜHFD 249-296 [Esra Kararı].
- Parlak Börü Ş, *Fotoğraf Üzerindeki Haklar* (1. Bası, Turhan 2013) [Fotoğraf].
- Prinz M, 'Presse im Wettbewerbsrecht (S 7)' iç Karl-Heinz Fezer, Wolfgang Büscher ve Eva Inés Obergefell (edr), *Lauterkeitsrecht, Kommentar zum Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (UWG), Band 1, Internationales Lauterkeitsrecht, Lauterkeitsrechtliche Spezialthemen, Geschichte - Systematik - Grundlagen, §§ 1 bis 3 UWG* (3. Bası, CH Beck 2016).
- Säcker FJ, 'BGB § 12 Namensrecht' iç Franz Jürgen Säcker, Roland Rixecker, Hartmut Oetker ve Bettina Limperg (edr), *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, Band 1, Allgemeiner Teil, §§1-240, AllgPersönlR, ProstG, AGG* (8. Bası, CH Beck 2018).
- Saymen FH, *Türk Medeni Hukuku, Cilt II, Şahsın Hukuku* (2. Bası, İsmail Akgün 1960).
- Schmidt-Gabain F, 'Kapitel 2: Social Media und Inhalte / I. - III.' iç Oliver Staffelbach ve Claudia Keller (edr), *Social Media und Recht für Unternehmen* (1. Bası, Schulthess 2015).

Schwenniger M, 'Art. 28' iç Lucas David (ed), *OFK - Orell Füssli Kommentar (Navigator.ch), Werberecht Kommentar* (2. Bası, Orell Füssli 2010).

Serozan R, *Medeni Hukuk (Genel Bölüm/Kişiler Hukuku)* (8. Bası, Vedat 2018).

Specht L, 'Das Recht am eigenen Bild (§§ 22 ff. KUG)' iç Thomas Dreier ve Gernot Schulze (edr), *Urheberrechtsgesetz: UrhG, Urheberrechtswahrnehmungsgesetz, Kunsturhebergesetz Kommentar* (6. Bası, CH Beck 2018).

Staudinger A, 'Titel 27, Unerlaubte Handlungen (§ 823 - § 853)' iç Reiner Schulze (ed), *NomosKommentar; Bürgerliches Gesetzbuch Handkommentar; Buch 2, Recht der Schuldverhältnisse* (10. Bası, Nomos 2019).

Tekinalp Ü, *Fikri Mülkiyet Hukuku* (5. Bası, Vedat 2012).

von Bassewitz K, 'Paparazziler İçin Zor Zamanlar: Kişinin Özel Yaşamına Saygı Gösterilmesi (Mahremiyet) Hakkına İlişkin Alman ve İngiliz Basını Ayaklandıran Dönüm Noktası Niteliğinde İki Karar' (Şafak Parlak Börü (çev)) (2015) 64(4) AÜHFD 1245-1262.

Wagner G, 'Titel 27, Unerlaubte Handlungen (§ 823 BGB - § 19 ProdHaftG ProdHaftG)' iç Franz Jürgen Säcker, Roland Rixecker, Hartmut Oetker ve Bettina Limperg (edr), *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, Band 6, Schuldrecht - Besonderer Teil IV, §§ 705-853, Partnerschaftsgesellschaftsgesetz, Produkthaftungsgesetz* (7. Bası, CH Beck 2017).

Yavuz L, Alica T ve Merdivan F, *Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu, Cilt II (49-91. Maddeler)* (2. Bası, Seçkin 2014).

Zevkliler A, Acabey MB ve Gökyayla KE, *Zevkliler Medeni Hukuk (Giriş, Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, Aile Hukuku)* (6. Bası, Seçkin 1999).

Çevrimiçi Kaynaklar

<https://www.kazanci.com.tr/> (Kazancı)

<https://beck-online.beck.de/>